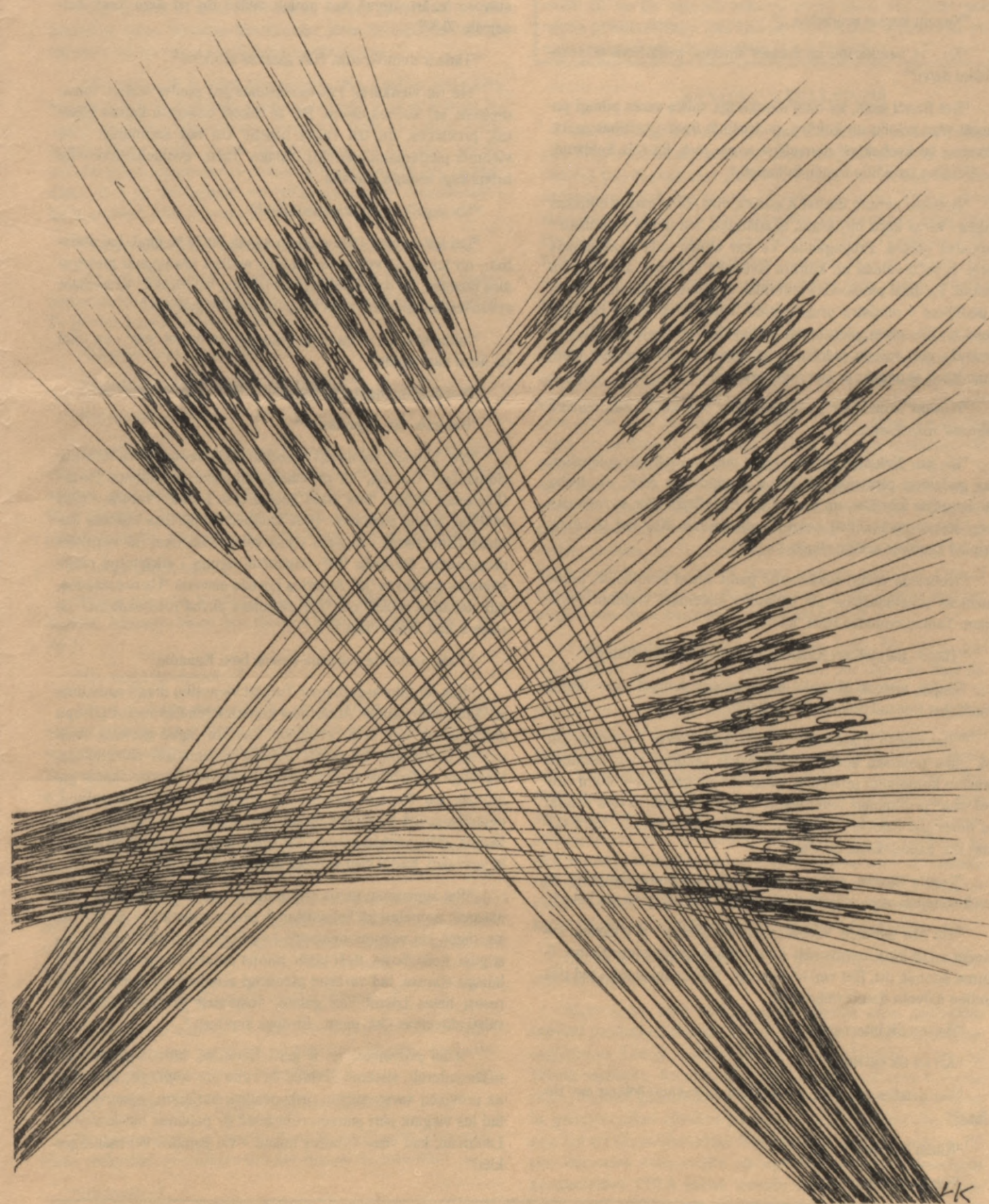

1995. GADA OKTOBRIS

MONTREALA, KVEBEKĀ

47. GADA GĀJUMS Nr. 10. (559.)

VAI 'NĒ' KVEBEKAI NOZĪMĒTU 'JĀ' KANADAI?

Ši gada 30. oktobrī Kanadas Kvebekas provincē paredzams referendums. Tas iedzīvotājiem (no separatistu Parti Quebecois valdības puses) prasīs: Vai vēlaties pieteikt suverēnu Kvebekas valsti, kura tad piedāvātu 'pāri palikušajai Kanadai' ciešu ekonomisku un cita veida sadarbību?

"Kā tu balsosi?"

"Dabīgi, ka 'Nē'!"

"Kāpēc?"

"Vai jokojies? Visa šī afēra apnikusi. Derdzas tas iedomīgais 'mums, frančiem to - un tad atkal to', par citiem vienai. 'Esam atšķirīgi' tā un tā un, ja jūs tur 'angļu Kanadā' gribat tā, tad mēs tūlīt pretēji, savādāk. Nekādas kopības sajūtas. Vienmēr - kasišanās. Tā jau otrā reize tādai izstāšanās kampaņai! Un pa to laiku nosaimniekots līdz kliķim. Drīzāk būtu parūpējušies samazināt nodokļus, salabot šosejas, iekurināt ekonomiju."

"Kas nu kuņģam svarīgāks..."

"Ko - to neatkarību uz maizes smērēs, penzišiem tā nesīs labāku dzīvi?"

"Bet franči saka, ka tikai neatkarīga valsts varēs pilnīgi pasargāt viņu valodu un kultūru, nodrošināt franču tautības pastāvēšanu - lai kvebekieši nenoslīkst angļu jūrā, kā reiz keidžuni, no Akādijas izraidītie franču kolonisti."

"It nekas nebūtu darīts! Klausies, viss tas ir mazas elitiskas kliķes - varas kāru birokratu, akademiķu, iedomīgu žurnālistu - uzpūstas blēņas. Propaganda. Te nav amišu stila kausējamais katls. Franču valoda un kultūra Kvebekā ir šodien stiprāka, kā jebkad. Pa daļai pateicoties federālās valdības atbalstam, kur no 4 pēdējiem 7 ministru prezidentiem bijuši kvebekieši, pa daļai izejot no likumiem, piemēram, bēdīgi slavenā Projekta 101, kas ierobežo citu valodu mācīšanu un lietošanu. Vai tad sev labumus drikst tā panākt ar cita represēšanu?"

"Novākt raizes par iznīcšanu taču nav kaut kāda ciniska 'labuma' meklēšana..."

"Ko nu. Nekādas raizes nebija tam kvebekiešu miljonam, kas gadsimta pirmajos 50 gados aizplūda uz ASV, uz darbu Jaunanglijas fabrikās, un tur palika. Asimilējās. Par šo 'atlauzto zaru' lepnie nacionālisti neko daudz nerunā. Kur tad tā izaudzinātā 'tautības sajūta' slēpās toreiz?"

"Nobrieda vēlāk, sešdesmito gadu 'klusā revolūcijā', līdzās baznīcas atkābināšanai no izglītības sistēmas, visādām reformām. Tautas atmodas laiks, kā nekā."

"Tātad - paraleli arī Kanadas gājienam uz pilngadību?"

"Dajēji, vismaz. Kanadai jauns karogs, konstitūcija - dabīgi prasīt: bet kur tad te vieta Kvebekai?"

"Vienmēr to 'īpašo vietu'... Par cik tās raizes nopietnas, par cik plika politiska spēlīte? Diņģēšanās taktika? Visu nemitīgo prasību komplektu provinces varas vīri jau gadu desmitiem sminot sauc 'profitablais federalisms' - mums vairāk, arvien vairāk, lai nevar pat čukstēt, kas esam 'neievēroti', 'atstumti', 'otrā šķiras', utt. Kukuļošana, un viss."

"Tomēr jāatzīst, rajona stipri mistrotā vēsturē skatoties, ka kvebekiešiem sava 'atšķirīgā izturēšana' nav bijusi viegla lieta."

"Tur nav debates! Varēja iznākt vēl jaunāk - ja iekārotai kolonijai angļi būtu uzspieduši savu valodu, protestantu ticību, likumu sistēmu, utt. Bet viņi to nedarija. Varbūt vajadzēja - tad gan šodien dzīvotu daudz mierīgāk!"

"Bet ne tik interesanti."

"Arī ne tik savtīgi."

"Vai pēties apgalvot, ka tautībai uz pašnoteikšanu nav tiesības?"

"Kādai tautībai?"

"Kvebekiešiem."

"Tu gribi teikt - franču izcelsmes, t. s., 'tirās dzijas' kvebekiešiem. Pārējos jau viņi tēlo kā 'nodevējus', tie vienmēr balsojuši 'pret nacionāliem centieniem'. Tādus lēnām jāizspiež, jāapklusina. Par franču-iedzimto attiecībām labāk nemaz nerunāsim, tur sprādzieni vēl gaidāmi. Kur nu vēl 40-o un 50-o gadu 'nacionālistu' antisemitisms... nemaz nav bijis, nedrīkst to minēt. Toreizējo mītu kaldinātāja abeja Grū (Groulx) vārdā pat iekristīta metro pietatne."

"Labi, nacionālismam ir vienmēr ēnas puse. Bet provincē franču izcelsmes pilsoņi ir vairākums, pie 70 %. Seši, septiņi miljoni - turpat Kanadas iedzīvotāju ceturtdaļa. Ir ANO daudz mazākas valstis, Eiropas koptirgū arī. Tādam skaitam ir sava elpa. Savas pretenzijas."

"Pretenzijas ir laba lieta, bez pretenzijām cilvēki ir anonīmi, patērētāju pūlis. Bet - par cik pretenzijas var uzspiest? Par cik tās ir reālas, atbilst nopietnām vajadzībām? Tātad: vai lai vairākums - viens otrs neatkarībasnieks to rēķina kā 50 % + vienu balsi - valda un nosaka krasu rīcību, ja tā izjauc 200 gadus pastāvošu iekārtojumu? Kas notiek tālāk? Ko lai dara 'pret' balsojošie 50 %?"

"Tāda ir demokrātija. Nav gatavas atbildes."

"Ne tik vienkārši! Pašnoteikšanas jau pieder visiem kanadiešiem, arī kvebekiešiem. Par to tekoši balsojam katras pilsētas, provinces, un tad valsts līmenī. Un tad sarunājam - ne vienmēr pieņemami, perfekti - tālāko. Taču - evolūcija. Kvebeka brīvprātīgi iestājās Kanadā..."

"Un ja grib brīvprātīgi izstāties?"

"Lai iet! Ja 'par' tādu gājienu sanāk 60-70 %, čau! Lai apdomā - un lai iet, ja vēlas. Ka tikai to nedara krampjaini pieķērušies ilūzijām, ka dzīve pēkšņi būs labāka, vai 'tirāka', ka beidzot revanšēta sakāve koloniālā kaujā pirms 250 gadiem."

"Izklausās, ka tu gandrīz būtu gatavs balsot 'par' - ka tikai tai lietai nāktu gals!"

"Nekārdini. Daudzi tā domā."

"Bet gals nav sagaidāms?"

"Nē. Vienādi, vai otrādi - rezultāts būs nenosakošs, tuvu pie vidusmēra. Un tad, kā provinces ministru prezidents Parizo (Parizeau) solījis, 'būs atkal jāiet ārstēt zobus'. Varbūt - citai valdībai, jaunai paaudzei. 'Bloc Quebecois' partijas vadonis Bušārds (Bouchard) - to pašu teicis vēl plikāk: tikai 'Jā' rezultāts pieņemams, šoreizējs 'Nē' nozīmētu vienīgi - atkārtotus mēģinājumus panākt to 'Jā'. Atceries Leveka slaveno 'Uz redzēšanos, līdz nākamai reizei' pēc 'Nē' rezultāta pirmā referendumā? Tā reize ir klāt. Nāks citas."

"Tāda nestabila gaisotne nesola labu Kanadai."

"Kas tur labs sagaidāms? Turklāt vienotību dragā apnikums ar tādu ķepurošanos. Atkārtotas konstitucionālas vizītes pilsoņu vairākumam nav liela prioritāte. Tas jau tagad parādās izteicēnos, piemēram, ka nebūs nekāda automatiski mērķtiecīga, labvēlīga sadarbība ar neatkarīgu Kvebeku. Nav gaidāmas garantijas par kopējas naudas un ārzemju pases izmantošanu, nepaliks spēkā koptirgus līgumi, bet ir gaidāmas jaunas muitas likmes, stāv priekšā valsts (Kanadas) parādu sadales strīds, un tā joprojām. Kādēļ visu vezuma apgāšanu riskēt?"

"Bet separatisti tādus argumentus izmanto emociju uzbudināšanai, nomelno kā 'iebaidīšanu', prasa 'respektu' - re, viņi saka, tagad jau vezums nekustās uz priekšu: federālā sistēma iestīgusi, nedarbojas, tieši tāpēc mums nepieciešams līdzīgs-pretlīdzīgu statuss. tad varēsim pienācīgi aizstāvēt kvebekiešu intereses, lietas izlemt līdz galam, nospraust godīgas valsts-pretvalsts attiecības - kā, piem., Eiropas koptirgū."

"It kā provinces, un it īpaši Kvebeka, būtu nopietni centušās federālo sistēmu revidēt! Ja runa par koptirgu, paskaties uz provinču savstarpējām tirdzniecības barjērām. Absurds. Vai tad ies vieglāk pāri jaunām robežām? Ar papildus birokratijām? Laikmetā, kad visur robežas nojauc - vai jāgudro vēl mākslīgas klāt?"

"Klausies, bija gan revīzijas mēģinājumi. Mičezera (Meech Lake) pakts. Šarlotaunā (Charlottetown) sarunātais. Pie tam, Kvebekā tai laikā valdīja liberāļi, nevis separatisti."

"Un kas notika? Divas provinces - Ņūfonlande, Manitoba - Miču galu galā noraidīja. Nepatika glumā ministru prezidenta Mulronija aiz slēgtām durvīm izspēlētā bodīte. Par Šarlotaunas noteikumu pieņemšanu balsoja plašā Kanadas referendumā - un pilsoņu vairākums atkal bija 'pret', jo tajos, likās, Kvebekai piešķirts pārāk daudz. Bet arī Kvebekā vairākums nebija apmierināts - sūdzējās, ka provincei piešķirts pārāk maz. Nu, "Vienā reizē nevarēsi visiem izpatikt! Un nestāsti man par Kvebekas liberāļu partiju. Tie no to 'profitablo federalismu' izkopa mākslas formā, par katru sikumu strīdējās. Neaizmirsti arī, ka tie bija provinces liberāļi, kas ievada nepatikamos Projekta 101 valodas likumus."

"Nepatikamus citiem, patikamus frančiem"

"Un par spīti Kanadas pilsoņtiesību chartai."

"Bet ar visu to Kvebeka aizrāda, ka nav pieņēmusi un parakstījusi jauno Kanadas konstitūciju, jūtas 'izslēgta' no esošās kārtības, tai par katru noteikšanas pantu jācinās..."

"Klausies - tā ir atkal propaganda. No Anglijas repatriēto konstitūciju ar piekabināto chartu parakstīja visas provinces, izņemot Kvebeku. Kāpēc? Toreiz provincē, tāpat kā šodien, valdīja separatistu partija. Ja esi par izstāšanos no Kanadas, vai parakstīsi valsts atjaunošanas projektu? Nekad. Vēlāk gan to vajadzētu tiept kā 'izslēgšanu', vai 'atstumšanu'. Vēl drāmatisks kā 'nodevību'. Paši pagrieza pret atvērtām durbīm muguru."

"Varbūt aiz durvīm gaidīja nepieņemams izkārtojums."

"Es jau teicu - franči vienmēr uzburs kaut ko viņiem nepieņemamu, un parasti pēdējā brīdī. Taču nezinām īsti - kas gaida. To jāveido kopēji. Jāizbeidz ķildas."

"Kā tādu brīnumu panākt?"

"Vajadzīga lielāka savstarpēja uzticība."

"Kāpēc tā izpaliek?"

"Varētu sākt ar iepazīšanos! Nemaz nesmejies. Franči vienmēr saka - 'angļu Kanada', 'angļu Kanada', it kā tā būtu viņiem naidīgs, cieši savienots monolīts. Nav taču. Viņi Kanadu vienkārši nepazīst. Tā sen vairs nav 'angļu', bet jau pie trešās daļas pilna 'citu tautu', imigrantu. Esi bijis Vankuverā pēdējā laikā?"

"Un šie jaunkanadieši..."

"Tāpat nepazīst Kvebeku, tās vēsturi, bailes un lepnumu. Kultūru. Klausies, viena liela daļa pat kārtīgi angļiski neprot runāt."

"Un angļu izcelsmes...?"

"Tiem pielipusi amišu slimība: stulbi brīnās, ka visa pasaule nerunā angļiski, ka ir tomēr citas valodas un kultūras. Vai viss tas tiešām vajadzīgs? Un tad vēl dusmojas, kad rodas neērtības! Krievi ir labs vārdiņš: 'nekulturny' - tādi pārāk bieži tie angļi ir."

"Tu gribēsi man iestāstīt, ka lielākais drauds Kanadas vienotībai nav vis Kvebekas separatisti, bet neatrisinātais 'kas tad īsti ir kanadietis?' jautājums mums pārējiem?"

"Ļoti iespējams. Kvebekieši, savās robežās, diezgan labi apzinās, kas viņi ir, no kurienes cēlušies, kādu valodu runā, kādas dziesmas dzied. Vai to pašu var teikt citur? Dzirdēsi daudz un dažādu atbildi."

"Bet Kanada oficiāli skaitās 'multikultūrāla'..."

"Nesavārits kompots. Ne silts, ne auksts par to Kvebekā. Nē, precīzāk: visu to 'multi' tur uzskata kā oriģināla - angļu un franču dibinātās partnerības - atšķaidīšanu."

"Bet tu nupat teici - Kanada stipri mainījusies."

"Maiņas vienmēr ir drauds. Varbūt 'angļi' pretojas kvebekiešu 'atšķirībai', jo pašiem vairs nav līdzīgas ko piedāvāt."

"Un franči -"

"Savējo grib paturēt."

"Tātad - par ko īsti runa?"

"Jauna veidošanu. Par cik to noteiks barveži - un par cik cilvēki paši, kopā."

"Nu, tad, laikam, redzēsim."

"Neaizmirsti pielikt savu balsi!"

Kampaņas laika draugu sarunu pierakstījis šī gada oktobra sākuma dienās

Juris Mazutis

Balsošana Kvebekas referendumā notiks 1995. gada 30. oktobrī, no plkst. 10:00 līdz 20:00. Vai referendumā balsosīt "jā" vai "nē", tas ir katra vēlētāja ziņā.

Atgādinām, ka demokrātiskā sistēmā katra vēlētāja balsij ir svars. Nepalaidiet šo izdevību garām. Tiem, kas pamatotu iemeslu dēļ nevarētu balsot 30. oktobrī, iespējams savu balsi nodot 22. un 23. oktobrī, laikā no plkst. 14:00 līdz 21:00, sava rajona priekšvēlēšanu iecirknī, par ko plašāka informācija pieejama pa pastu piesūtītājā vēlēšanu informācijā.

AR VIENU KĀJU LATVIJĀ

Jau 1991. g. janvārī, Rīgā, gan parlamenta preses centrā, gan Ārlietu ministrijā sevi bez ipaša skaļuma pieteica latviešu trimdas jaunās paaudzes pārstāvji. Daudz viņu nebija, bet simpātiska un reizē patriotiska bija viņu noturība krīzes dienu skaudrumā. Kā savējos starp savējiem diendienā sastapām Kārlī Freibergu, Kaiju Gertneri, Inesi Birznieci, Vitu Tēradu un citus. Kādu ritu pie toreizējās Ministru padomes ēkas ar plakātu, prasot atgriezt sarkanarmijas poligonizētās tēva mājas Zvārdes pagastā, pamanīju Pēteri Elfertu.

Nākamais vilnis, kad daudzi trimdinieki atkal steidzās uz Latviju, bija 5. Saeimas vēlēšanu laiks. Balsošanas sarakstos tiecās iekļūt gan vadošie PBLA runasvīri, gan citi arī dzimtenē labi pazīstami sabiedriskie darbinieki, gan diezgan pēkšņi mīlestībā pret senču zemi iedegušies tautieši. Tā vien šķiet, ka tas bija viens no pavērsieniem Latvijas latviešu līdz tam lielākoties labvēlīgajai attieksmē un attiecībā pret Rietumu latviešiem. Jo apvienība *Latvijas ceļš* veidojās uz vāji slēpta konjunktūrisma pamatiem, Valsts prezidenta amata kandidāts Aivars Jerumanis pacēla cepuri tūlīt pēc pirmās neveiksmes un sabiedrībā nostiprinājās uzskats, ka likumdevējos un izpildvaras gaiteņos nonākušie tautieši pārāk centīgi aizstāv savtīgās intereses. Dubultpilsonības saglabāšana jo sāpīgi disonēja ar atstumtību savā tēvzemē, kādu izjuta Austrumos dzīvojošie latvieši.

Tagad pienācis kārtējais pārbaudes laiks. Šis rindas gan rakstu vēl pirms 6. Saeimas vēlēšanām un pēc tikko kā Rīgā notikušās PBLA valdes sēdes, kuŗā iezīmēta apvienības pozīcija visos Latvijai svarīgajos jautājumos. "Mēs, ārzemēs dzīvojošie latvieši, esam tikpat dažādi, kā šeit, Latvijā, dzīvojošie," noslēgumā preses konferencē Arhitektu namā sacīja PBLA priekšsēde Vaira Paegle. Saprotais, ka vienādas nav bijušas katra likteņgaitas no dzimtenes prombraucot un atšķirīgi būs arī atpakaļceļa meklējumi. Taču brīvās pasaules latviešu jumta organizācija toreiz, 1993. g. februārī, Mellužos, deva savu svētību ne tikai jaunai priekšvēlēšanu koalīcijai, bet perspektīvē arī *Latvijas ceļa* valdībai, kuŗā Birkava un Gaiļa kabinetos kopā ņēmot, pavisam 9 ministru portfeli tika atvēlēti trimdas pārstāvjiem. Un katrai līdzdalībai, kā labi zināms, ir arī sava līdzatbildības daļa.

Bet kā ar mājās pārnākšanu, ja uzreiz negaida krēsls Saeimas vai valdības namā?

Atceros, ka 1992. gada vasaras sākumā avīze *Austrālijas latvietis* publicēja Sidnejas latviešu biedrības pārspriedumus par atgriešanos Latvijā. Lielākoties jau tad izskanējās doma, ka braukt vajadzētu, bet tādu vai citādu iemeslu dēļ mēs to nedarīsim. Piektais kontinents no Dzintarjūrās krastiem ir patiesi tālu, gados vecākus cilvēkus mulsina ne tikai medicīniskās aprūpes, bet arī klimatiskās atšķirības dažādajos platuma grādos. Tāpēc iepriecina katra mājās pārceļotāju ģimene no eksotiskās ķengurzemes. PBLA valdes loceklis Bruno Krūmiņš man stās-

tija par dažiem jauniem cilvēkiem - datoru speciālistiem, kuŗi labprāt strādātu un dzīvotu Latvijā. Eduards Voitkūns, Valda Liepiņa, Imants Kapsis un vēl daži uzņēmušies misiju tuvināt Austrāliju un Latviju, paši laiku pa laikam šeit ierodoties. Viņus gaida, viņos ieklausās. Turpretim pārsteidzoši zems ir Jāņa Riteņa reitings Latvijā, galvenām kārtām, pēc labklājības ministra amatā aizvadītā darba posma. Man ir šaubas, ka tas tikai tāpēc, ka "viņš skaļi neraudāja par pensionāru grūto likteni un nebaidījās teikt patiesību, kāpēc pensijas ir tik zemas" (PBLA Forums, 1995. g. aug., II lpp.).

Par šodienas Latvijas likstām un nelaimēm nav skaļi jāraud, bet vērīgi un līdzjūtīgi cilvēki jāuzmundrina un nevis jāpazemo. Plašāk vispārinot domu par sapratni un sadarbību, atļausos nelielu atkāpi uz tā dēvētā kultkoma zelta dienām. Faktiski tas bija arī vienreizīgs laiks katram dzimtenē atbraukušajam trimdniekam, jo ap viņu viesizrādēm, vieslekcijām vai gleznu izstādēm valdija aizgrābtības un sajūsmas gaisotne. Sakarus, protams, čeka modri jo modri pārlūkoja, bet vai toreiz bija kāds cits līdzvērtīgs tilts Rietumu latviešu un Latvijas latviešu saiesānai pēc tīri profesionālajām interesēm. Tagad uzraugi un filtri pazuduši, bet naivi cerēt, ka dzimtenē nu visu bezkritiski ņems preti tāpēc vien, ka virsū Rietumu marka. Norberts Klaučēns, Latvijas goda konsuls Čikāgā, šajā ziņā ir stipri nesaudzīgs, bet diezgan tuvu patiesībai; atbraucēji, kuŗi bez atbilstošas kvalifikācijas pretendē uz augstiem amatiem, savai tēvu zemei var tikai sliktu nodarīt.

Šajā pašā kontekstā aplūkojams jautājums par LR pilsoņa tiesību un pienākumu samērojumu. Pēdējā PBLA valdes sēdē dzīva diskusija izraisījās, piemēram, par attieksmi pret valsts dienestu, virpirms jau domājot par jauno cilvēku iesaukšanu karadienestā Latvijā.

Pieļauju, ka valsts aizsardzības struktūrām šāds papildinājums nemaz nav tik būtisks. Toties būtiska ir nostādne, izvairība vai gatavība būt kopā ar Latvijas robežu vai svarīgu komandpunktu aizstāvjiem. Biedē tas, ka pēc ASV likumiem pilsonis, kas dienējis kādas citas valsts armijā, tūlīt zaudē Amerikas pilsonību. Droši vien, biedē arī krievu armijas atstātie netikumi (piekaušana un citi pazemojumi), kādi aizvien vēl sastopami neatkarīgās Latvijas bruņotajās struktūrās. Bet vai pilsonība ir tikai caurlaide robežpunktā un līdzdalībai Saeimas vēlēšanās? "Mēs esam tik daudz privilēģiju jau prasījuši un mums jābūt uzmanīgiem", atgādināja PBLA valdes sēdē Ints Rupners (ALA). Bija patīkami klausīties 25 gadus vecā dubultpavalstnieka Jāņa Frišvalda (Anglija) teikto, ka viņš pats Latvijā dienētu, kaut arī citi jauni cilvēki, iespējams, arī izvairītos no reģistrācijas un šāda pienākuma izpildes.

"Konflikts starp pragmatismu un ideālismu", kā sacīja kāds PBLA valdes loceklis, ir attiecināms arī uz citām dzīves jomām. Naudas piešķirumi, talcinieku projekts, 3 reiz 3 nometnes Latvijā un citas Rietumos dzīvojošo tautiešu aktivitātes jau ir ieprogrammētas mūsu kultūras un izglītības pastāvīgajā aprītē. Bet apstāties tikai pie tā nozīmētu stāvēt Latvijā ar vienu kāju, bet otru drošības labad pēdējo gadu mitnes zemē paturēt.

Repatriācijas likums augusta pēdējās dienās Saeimā pieņēms otrajā lasījumā un, lai cik perfekts tas būtu, uz brīnumiem grūti cerēt. Lai Dievs dod, ka vairāk savā tēvu zemē uz pastāvīgu dzīvi pārceltos gados jauni cilvēki un atgrieztos jau pensijas vecumā iesaistojušie - vienalga, ideālisma vai pragmatisma vadīti. Viegla dienas, protams, nevienam te negaida un, lai orientētos Latvijas situācijā, bez citām gudrībām arī krievu valoda kā svešvaloda būs nepieciešama. Tas, ka Rīgas ielu krievskie uzraksti steigā aizmāleto, vēl neko daudz nenozīmē. Tallinā vērojama citāda aina - vecie uzraksti daudzviet palikuši, bet igauņu kā valsts valodas statuss pacelts krietni augstāk.

Vēl viens salīdzinājums, par izejas punktu ņemot Lūcijas Ķuzānes agrāko gadu aprakstu "Bet Gustiņš paliek". Bija tāds tēlojums par studentiem-talciniekiem, kuŗus sūtīja lielākoties uz vārgajiem kolchoziem. Var to visu tagad nozākāt, bet manai pauzīzei šajos lauku rudeņos bija arī sava veida romantika. Bijis tāds Gustiņš, kopu saimniecības brigadieris - pilsētnieki aizbrauc, bet viņam jāpaliek kā dubļos iemietam, tālu no Rīgas ugunīm.

Ar savu Minsterē un Rīgā uzkrāto pieredzi Juris Lorencs "PBLA Forumā" visai trāpīgi atzīst, ka tagad esot sākusies pārbaude ar brīvību. Tikai es no savas puses piebilstu, ka tas attiecas nevien uz gustiņiem, kuŗi cerējuši "turpināt dzīvot un strādāt tikpat bezatbildīgi kā padomju laikos", bet arī uz pasaulē piecos kontinentos ārdētajiem latviešiem. □

Voldemārs Hermanis,
Rīgā, 1995. gada septembrī

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

DV ASV UN DV KANADĀ KOPSĒDE "SIDRABENĒ" 1995. G. 16./17. SEPTEBRĪ

DV ASV un Kanadā valžu 1995. g. kopsēdi ar svētbrīdi ievadīja māc. Anita Gaide. Viņa atzina lielo palīdzības darbu, ko veic DV organizācija, un lūdza Dieva svētību darbam, kas vēl nākotnē veicams tautas un tēvzemes labklājības celšanai. Sekoja Dr. Jura Dreifelda referāts "Vērojumi Latvijā", kas saistīja klātesošo nedalītu uzmanību. Tā noslēgumā izpelnījās ilgstošus aplausus. Referāta saturā bija bagātīgi personīgie novērojumi un analīzes, kādēļ ir nodoms to publicēt atsevišķā aprakstā.

Kopsēde bija pulcinājusi ap 30 aktīvos DV organizācijas darbiniekus no ASV un Kanadas, kā arī kuplu klausītāju saimi. ASV darbinieku saimi vadīja DV ASV priekšnieks A. Spārniņš, bet Kanadas - DV KV priekšnieks V. Plūdons. Klātesošo vidū bija arī DV Vanadžu priekšiece Rita Kaugura un DV Kanadā vanadžu vad. Nora Pulciņa. Darba gaitā līdzdalību ņēma arī laikraksta "Latvija Amerikā" atbildīgā redaktrise Ingrida Viksna.

Kopsēdes darbs turpinājās arī svētdienas rīta cēlienā, kuŗu ievadīja N. Pulciņa ar lūgšanu.

Pirmās darba dienas, sestdienas, noslēgumā kopsēdes dalībnieki pakavējās kopējās vakariņās. Tās kuplināja Hamiltonas nodaļas vīru ansamblis ar dziesmām. Par kopsēdes dalībnieku pacienāšanu rūpējās Londonas, Toronto, St. Catherine's, Kesvikas un Hamiltonas vanadzēs.

Kopsēdes darbs ritēja lietiskās pārrunās, kuŗās izpaudās vēlme strādāt darbu, kas nāktu par labu latviešu tautai un Latvijai, DV organizācijas noteikto mērķu un ideoloģijas ietvaros. Iecietība, kas bija vērojama pārrunās (diskusijās), bija labākais liecinieks, ka daudzajos gados, kopš kopsēdes ikgadus noturētas, abu zemju darbiniekos ir izveidojusies savstarpējas draudzības apgarota sadarbība. Kad, darbu noslēdzot, izskanēja: "Še kopā mēs, biedri,...", izskanēja arī vēlēšanās atkal tikties nākamajā gadā, ASV.

Kopsēde pieņēma sekojošas rezolūcijas un lēmumus:

Rezolūcijas:

1. Daugavas Vanagu organizācija 1995. g. 28. decembrī atskatīsies uz 50 darbības gadiem. Šajos aizvadītajos gados darbs, galvenokārt, veitīts palīdzībai, latviešu kultūras saglabāšanai, tās tālākveidošanai un Latvijas brīvības atgūšanai. Netika piemirsta mūsu jaunās paaudzes audzināšana latviešu tautai un Latvijai, izveidojot ciešu sadarbību ar latviešu jaunatnes organizācijām un latviešu skolām. Viens no svarīgākiem bija arī nacionālpolitiskais darbs, ko veica latviešu sabiedrībā, gan arī patvēruma zemju tautu un to politisko darbinieku aprindās. **To visu esam spējuši paveikt, pateicoties tautiešu atsaucībai un organizācijas biedru vienprātības apgarotam un pašai izveidotam darbam.**

Iepriekš minēto darbības gadiem atzīmējot, DV ASV un DV Kanadā zemju valdes kopīgi izsaka dziļi izjustu pateicību latviešu sabiedrībai par DV organizācijai izrādīto pretimnācību un materiālo un morālo atbalstu taj, tās darbus un pasākumus veicot. Tāpat pateicība DV organizācijas biedriem par lielo, vienprātībā veikto darbu, gan ziedojot materiālos līdzekļus, gan arī savu laiku, darbu veicot. Aicinām to atvēlēt arī nākotnē, jo mūsu stingrā apņēmība ir bijusi un arī paliek nesavtīgi strādāt latviešu tautas un Latvijas labklājības celšanai, tādējādi īstenojot DV organizācijas mērķus.

2. DV ASV un DV Kanadā valžu kopsēde aicina, palīdzības darbu veicot, neaizmirst vecos nacionālos cīnītājus Latvijā.

3. DV ASV un DV Kanadā zemju valdes pozitīvi novērtē Latvijas Republikas valdības uzsākto Latvijas bruņoto spēku izveidošanu.

Kopsēde nolēma Latvijas mobilo strēlnieku brigādei Ādažos no DV ASV un DV Kanadā saimēm dāvināt speciāli gatavotu brigādes karogu.

Tālāk nolēma ievadīt nepieciešamās sarunas iepriekš minētā nodoma īstenošanai.

4. Pārrunājot DV CV atzinumu par Daugavas Vanagu grupējumiem Latvijā un apsverot visu rīcībā esošo informāciju, DV ASV un DV Kanadā valdes atbalsta DV CV sēdes 1995. g. 22.-24. augustam, Straumēnos, Anglijā, atzinumu, ka Cēsu LDV un NDV nodaļu apvienošanās ir pozitīvs solis uz vienotas DV organizācijas izveidošanu Latvijā.

Tālāk kopsēde aicina visus biedrus izrādīt nepieciešamo situācijas izpratni, nepieļaujot nesaprašanos un naidu starp biedriem un DV vienībām. Vienībā ir spēks un viss mūsu spēks un enerģija šodien ir vajadzīga latviešu tautas un Latvijas labklājības celšanai.

5. Ņemot vērā, ka Latvijas valdībai trūkstot līdzekļu Okupācijas muzeja Rīgā izveidošanai un uzturēšanai, tas ir bijis rietumu tautiešu ziņā un atbalstā. Tāpēc kopsēde aicina DV apvienības/nodaļas/kopas dažādās zemēs, visu latviešu sabiedrību, organizācijas, draudzes, kā arī atsevišķus tautiešus materiāli atbalstīt Okupācijas muzeja pilnīgu izveidošanu, uzņemoties arī šī projekta popularizēšanu.

6. DV ASV un DV Kanadā aicina apvienības/nodaļas/kopas iespēju robežās atzīmēt DV organizācijas darbību ar piemērotiem sarīkojumiem 1995. g. noslēguma vai 1996. g. sākuma mēnešos.

7. Gunāra Astras piemiņas fonds turpina nacionālo ciņu Latvijā, dodot līdzekļus daudziem nozīmīgiem nacionāli svarīgiem projektiem, kā Brāļu kapu, Brīvības pieminekļa atjaunošanai un citiem.

Kopsēde aicina visus biedrus un DV vienības, kā arī citas organizācijas un tautiešus turpināt atbalstīt Gunāra Astras piemiņas fondu ar papildus ziedojumiem un iemaksām.

8. Kopsēdes dalībnieki izsaka pateicību DV CV par līdzšinējo, izteikto atbalstu Latvijas vēstures mācību grāmatas vidusskolām izdošanai.

Kopsēde lūdz DV CV darīt iespējamo, lai tā būtu pieticama skolām jau nākamajā mācības gadā.

Lēmumi:

9. Nolēma atbalstīt Dr. Vitas Zidares, no Latvijas, speciālas izglītības apgušanu Anglijā ar naudas piešķirumu \$ 2000.- apmērā; katra zeme dos \$ 1.000.-.

10. Nolēma atbalstīt māsu, Ilzes un Daigas Lazdiņu, mūzikālās izglītības papildināšanu Vācijā, kopā piešķirot \$ 1.500.-; DV ASV dos \$ 1.000.-, DV Kanadā - \$ 500.-. □

A. Kalupnieks

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

ATVAĻINĀJUMĀ UZ SKAISTĀM SALĀM

Viss kārtībā,
Ak, cienījamā kundze.
Bet citādi viss kārtībā
(Čikāgas piecīšu dziesma)

Katram cilvēkam esot vajadzīga atpūta. Vienalga no kā, bet vajadzīga atpūta, pārmaiņas. Mūsu laikos to sauc par atvaļinājumu. Pēc katra nostrādāta gada pienākas vismaz viena nedēļa atvaļinājuma.

Ja nu tā, tad arī katram pensionāram, kas nokalpojis pensijā vismaz vienu gadu, ir vajadzīgas pārmaiņas, atpūta vai atvaļinājums. Tagad taču tiek uzsvērtas visur un visiem vienādas tiesības, it sevišķi izceļot minoritātes. Pagaidām pensionāri vēl ir minoritāte, tāpēc atvaļinājuma tiesības jo sevišķi jāievēro.

Ko darīt, ja abi ar sievu neietilpstam vienādā minoritāšu grupā. Norunājam tā, varam mainīties. Kad kautkas būs labāks pensionāru minoritātēm, savas tiesības lietošu es un tu nāc man līdzi. Bet ja kautkas būs izdevīgāks sieviešu minoritātēm, priekšgalā ej tu un saki, ka tavam vīram ir drusku pāri piecdesmit. Šī ideja strādā labi.

Tā mēs abi sākam plānot sen nopelnītu atvaļinājumu. Sieva nostrādājusi savā darba vietā vienu gadu, pienākas viena nedēļa, kas jāizlieto septembrī. Es, būdams pensijā jau dažus gadus, nekadu atpūtu neredzējis. Tā tad, arī man pienākas atvaļinājums.

Abi nolēmām braukt uz skaistām Karābu un Verdžinu (Jau navu) salām. Par tām esam dzirdējuši tik daudz skaistu nostāstu, bet paši tur vēl nekad neesam bijuši. Pirmā izvēle bija braukt uz Sentmartina (St. Martin) salu, kas daļēji pieder frančiem un holandiešiem. Daudzi to ieteic kā vienu no skaistākām.

Tūristu birojā uzzināju, ka septembra sākumā visi grupu lidojumi uz Sentmartina salu ir izpārdoti. Neko darīt, pēc savstarpējās "konferences" vienojamies braukt uz Sentomasa (St. Thomas) salu. Tā ir Verdžinu salu grupā un pieder amerikāņiem. Galu galā, kāda tur liela starpība - silta tropiskā saule, okeāna ūdeņi, bezdarbīga atpūta, restorāni, bāri, veikali un viss pārējais taču visur vienādi.

Vēl tikai jāpiekāpjas mazām plānojuma maiņām. Gribējām braukt ar "American Airline" tūri. Tā ka tā bija izpārdota, dabūjām lidojumu tajā pašā dienā ar Delta tūri. Visas rezervācijas nokārtojām laicīgi. Un nu, skaitījām dienas, cik vēl palicis līdz mūsu skaistajam atvaļinājumam.

3. septembra agrā rītā, kad ar Delta lidmašīnu pacēlamies no Indianapolises lidlauka, gribējās vai skaļā balsi iesaukties - te sākas mūsu atpūta no parastās ikdienas.

Ļoti skaists lidojums līdz Atlantai. Īslaicīga uzkavēšanās, pārsēšanās un lidojuma turpinājums uz Sentomasa salu - Verdžinu salu grupā. Nolaizamies gala punktā agrā pēcpusdienā. Ir ļoti karsta diena. Norunājam, tikko nokļūsim savā rezervētā vietā, iesim okeānā peldēties un pēc tam klubā uz kādu atspirdzinājumu. Vakarā iesim vakariņās uz labi reklamēto kūrorta restorānu. Viss ir labi izplānots, viss būs turpat uz vietas. Tā varēsīm labi atpūsties arī nākošās dienās. Sieva saka, ka viņa gan katru dienu vairākas stundas mērcēšot kājas okeāna ūdenī, lai atpūtinātu tās no vienmēr nogurdinošā ikdienas darba veikālā.

Īsā braucienā no lidlauka taksitis mūs aizved uz skaistu vietu - Emeraldas pludmali (Emerald Beach). Savā izvēlē no reklāmas neesam vilušies, viss izskatās kā pasakā. Sajūsmā vai gribās uzknipsēt kādas bildes no šīs vietas. Smaidot pasniedzu savas rezervācijas kartes pie reģistrācijas galda. Viss kārtībā, viss kārtībā! Ierēdne, noskatījusies mūsos, ar lielu spēju akcentu atvainojās un laipni paziņo, ka pirms dažām dienām līci esot ieplūdusi eļļa. Okeāna ūdens esot piesārņots un vietējās salas gubernātors esot izsludinājis aizliegumu okeāna ūdeņos peldēties. Viņiem esot skaists peldbaseins, ko mēs varēsim izmantot caurām dienām. Izskatās, ka no kāju mērcēšanas okeānā nekas nesaņāks. Nav jau patīkami, bet citādi viss kārtībā.

Plūncojamies pa peldbaseinu līdz pievakarei. Nu būtu laiks kādam atspirdzinošam dzērienam un vakariņām Eju uz biroju noskaidrot, kur ir reklamētais klubs un restorāns. Seko nākošais pārsteigums. Līci ieplūdušās eļļas dēļ visā apkārtnē esot eļļas smaka. Lai tūristi nepaliktu slimi, restorāns un klubs esot slēgti. Tas nu ir pavisam nepatīkams pārsteigums. Lai tiktu pusdienās vai vakariņās, katru reizi jāņem taksitis un jābrauc uz kādu no pilsētas restorāniem. Nav jau patīkami, bet citādi jau viss kārtībā...

Izsaucam taksiti un aizbraucam uz skaistu restorānu kādā ļoti augsta kalna galā. Brīnišķīgs skats uz visu salas dienvidu krastu! Pirmdienas rītā aizejam brokastis. Eļļas smaka mazinājusies. Pārsteidz tas, ka esam mēs tikai divi vien. Ir gan kādi pieci apkalpotāji. Tā tad par apkalpi nevar sūdzēties nemaz. Tūlīt dodamies arī uz peldbaseinu. Manāma neparasta rosība strādniekos. No peldbaseina un apkārtējā laukuma sāk novākt visus galdus un krēslus. Tos pārvieto kautkur restorāna iekšpusē. Mūs neapmierina mūsu tūres organizētāju doto solījumu nepilnīšana. Mums piedāvāja okeānu, klubu, restorānu, kas tagad visi ir slēgti. Gribu iet runāt, lai mums gādā transportu katrai ēdienu reizei braukšanai uz pilsētas restorāniem. Ieejot birojā, mani pārsteidz jauna ziņa - tuvojoties liela okeāna vētra Luiss. Gubernātors izdevis pavēli nekavējoties evakuēt visas vietas, kas atrodas okeāna krastā. Prasu, kur tad mūs novietos? Viņi domā, ka kādā skolas vai baznīcas pagraba patvertnē. Esmu galīgi sašutis un protestēju. Mēs neesam maksājuši dārgu cenu, lai mūs novietotu pagraba patvertnē. Prasu, lai mūs novieto kādā citā pienācīgā viesnīcā. Apsolās mūsu prasību mēģināt ievērot. Pēc neilga laika paziņo, ka mūs pārvietos uz Windword Passage viesnīcu. Agrā pēcpusdienā nonākam tur. Tā ir pilsētā, nav tiešā okeāna malā. Mūsu istabas logs ir uz pilsētas pusi, bet tieši aiz loga ir, vārda tiešā nozīmē, visprastākā atkritumu novietne. Nu, nav jau patīkami, bet, citādi viss kārtībā...

Peldēšanās iespējama tikai viesnīcas peldbaseinā. Pievakārē notiek viesnīcas vadītāja "kokteiļa partija". Atnāk tikai kādi 10 viesi. Visos manāms uztraukums. Sarunas risinās tikai par gaidāmo vētras tuvošanos. Vakariņas dabūjamās speciāli iekārtotā restorāna pagalmā. Skaistas dekorācijas, apgaismojumi, bet viesiem nospiedoša noskaņa. Ir tikai dažādi vakariņotāji.

Otrdienas rītā pienāk pirmās ziņas, ka lielais okeāna orkāns Luiss ar, apm., 150 jūdžu ātrumu stundā, ir skāris netālās Antigas un Senmartina salas. Orkāna virziens ir tieši uz Sentomasas salu.

Sākas drudžaina gatavošanās vētrai. Visām ēkām, viesnīcai, iestādēm, veikaliem strādnieki steidz nosegt logus un durvis ar finiera plāksnēm. Citi stikli tiek limēti ar līmpapīra loksnēm, kādas vēl atceros no kara laikiem. Durvju priekšā novieto smilšu maisus paredzamā ūdens aizturēšanai. Pie visām bencīna pildītavām gaŗas automaŗinu rindas. Veikalos cilvēki iepērk konservētus produktus, sulas, ūdeni. Aizejam arī mēs iepirkties. Nopērkam konservus, biskvītus, alu, šņabi un drusku ūdeni. Domāju, esam ļoti apgādājuŗies. Radio ziņo, ka vispirms paredzama tropiska vētra. Pirmos vēja brāzienus un lielu lietu var sagaidīt jau ŗodien ap plkst. 17:00.

Pusdienas laikā ar savu pirkumu atgrieŗamies viesnīcā. Ieslēdzam televīziju, kur nepārtraukti atkāŗto gaidāmā laika ziņas. Vēja brāzieni un strauŗš lietis jau atkāŗtojas arvien bieŗāk. Pēkŗņi nodzīest elektrība. Vēl ir tikai pusdienas laiks. Āŗā jau sāk līdot, vēja nesti, dažādi priekŗšmeti. Lūŗt palmu zari. Nu vairs mums nav ne televīzijas, ne radio, ne telefona. Esam izolēti no āŗpasaules. Nepiecieŗamās krīzes enerŗijas raŗoŗšanai iedarbojas viesnīcas ģenerātors. Tas ir viesnīcas aizmugurē, tieŗi zem mūsu loga. Sadeguŗo degvielu dūmi un smaka lauŗās mūsu istabā. Gaisa vēŗināŗtājs vairs nedarbojas. Istabā paliek ļoti karsts, bet dūmu dēļ logu nevaram turēt atvēŗtu. Viesnīcas administrācija izdala visiem informatīvas lapīņas. Ūdens ir tikai krānos, bet ne tualetes podos. Lūŗdz labīerīcības lietot pēŗ iespēŗas retīl??? Nu, nav vairs patīkami, bet citādi viss kāŗtībā...

Viesnīcā sāk ievāŗties vietējie cilvēki, kuŗus evakuē no mājām un dzīvokļiem. Mums visiem izdala svecīes un sērkociņus. Liekas, tas būs vienīgais apgaismojums. Vēl paspējam nopirkt viesnīcas restorānā pāŗis aukstas sviestmaīzes vakariņām.

Visi sakāŗi pāŗtrūkuŗi. Nezinām, kas notiek un ko var sagaidīt. Līdz ar tumsas iestāŗanos, sākās tropiskā vētra. Orkānu sagaida pēŗ pusnakts, vai arī plkst. 05:00. Redzēt gan nekā nevar, bet āŗpusē viss auro un rūc. Vēja kauŗieni, dažādu priekŗšmetu atsīŗieni pret sienu, pēkŗŗpas tropiskā lietis gāzes turpinas visu nakti. Vairākkāŗt ejam pie loga skatīties, kas notiek āŗpusē. Dzīrdam dažāduŗ trokŗņus, bet maz ko redzam. Visa apkāŗrne ir pilnīgā tumsā.

Agrā treŗdienas rītā mazi bateriju radio aparāti uztver pirmās ziņas, ka orkāns Luiss īt kā esot novīŗzīŗies vairāķ uz ziemeļiem un varbūt Sentomasas salu ar visu pilnu spēķu nesķars. Jūtams mierināŗjums.

Pēŗ nakti trakojoŗās vētras āŗā skats ir atbaidoŗš. Rēgojas tikai palmu stumbri, jo visi zari ir nolauŗti. Daudz koku izgāŗti ar saknēm. Ceļa zīmes, veķalu izķāŗtnes un citi priekŗšmeti mēŗtājas pa visām malām un peld okeāna līcī. Visas ielas, dāŗzi un pagalmi pilni ar nolauŗtu koku, norautu vadu.

Izeķam uz ielas. Gribu uztāŗīt kādas bīdes, bet tūlīt ir klāŗ policija un nevīenu uz ielām nelāŗķ. Pilsētā viss ir apstāŗies. Mobilizēŗta zemessardze. Ielās brauc tikai policijas un zemessardzes maŗinas. Signālugunis nedarbojas.

Pie mums piestāŗas "New York Times" korespondents un lūŗdz intervīju par mūsu īespāŗdiem. Orķānu piedzīvoķam pirmo reīzi. Redzamos postījumuŗ un īespāŗduŗ varam tikai salīdzīnāŗ ar Amerīķas vīdienā piedzīvotiem tornādo vētru postījumiem. Jautāŗi, vai bīķām nobaŗķījuŗies par savu droŗību, atklāŗi sakām, ka nobaŗķījuŗies nebīķām. Mūsu droŗība bīķa tīķpat droŗa, kā tūkstoŗi citu cilvēķu, kas vēŗtras laikā atradās uz ŗīs salas. Neēŗrtību daudz, bet citādi viss kāŗtībā...

Tuvoķas treŗdienas vakars. Mēs jau divi dienas neesam dabūŗuŗi nekādu sīltu ēdienu. Man pat alus sāk īet uz beigām. Ķa pietrūķs, ko tad?

Uzzīnām, ka salas tālāķā malā esot kāda liela viesnīca - Frenchmen's Reef, kur esot elektriskā strāva un kur varot dabūt arī sīltas vakariņas. Mums laimēķas īzsauķt takŗi. Priecīķi braucam uz ŗo viesnīcu - mūsu oāzi. Tā ir ap 4 līdz 5 jūdzes no

mūŗēķas. Viss risīnās ļoti normāli. Patīēķām, tieķam pie labām vakariņām. Pēŗ tam vēl īegrieŗamies dažos viesnīcas veķķaliņos. Ap plkst. 19:00 esam gatāvi doties atpakaļ. Mēķīnam īzsauķt takŗi, bet nevīena takŗiŗu fīrma mums neatbīld.

Viesnīcas pāŗvalde īr pāŗsteīķta, kā mēs varēķām ŗe īerāŗties. Gubernātors esot īzŗludināŗis policīķas aizŗieguma stundu no plkst. 18:00 līdz plkst. 06:00. Ne ķāŗnieķi, ne braucēķi īelās nedrīķstot atrāŗties. Takŗiŗu fīrmas nestrādā. Nu, tas vāŗs nav patīķami, bet citādi viss ķāŗtībā, viss ķāŗtībā...

Sāķas gaŗa runāŗšana, skāīdroŗšanās un ķautķāda sītuāķķķas atrīsināŗjuma meķlēŗšana. Drīz vīen par mūsu īpatnēķo stāvokli zīn visa viesnīcas vadība. Visi mēķīna mums palīdzēt, tikai nevīens nezīna, ķa to īzdarīt. Tā vīen līēķas, ķa nakts mums būs jāpavada ŗīs viesnīcas uzķāīdāmās telpās - ķrēŗlos. Pēŗ pāŗis stundu gāīdīŗšanas esam gatāvi zvanīt policīķai vai mobilizēŗtiem zemes sargiem un lūķt vīķu palīdzību, lai tīķtu atpakaļ uz mūsu viesnīcu. ŗādu varbūŗību pieminam viesnīcas vadītāķam. Ķrī vīķŗ to atzīst par "pēŗēķo glābīķu".

Pēŗ plkst. 22:30 vīķŗ beīdzot paziņo, ķa esot īzprasīŗis speciālu policīķas atļāķu viesnīcas automaŗīnai braukŗ līdz mūsu apmeŗšanās vīetāi un vīens no vīķu viesnīcas droŗības sargiem mūs aizvedīs atpakaļ uz mūsu viesnīcu. Izŗādās, vēl īr divi jaunu cilvēķu pāŗi, kas atrodas līdzīgā sītuāķķā. Tā nu mēs, ŗeŗi vakariņķu vīēi, speciālā viesnīcas maŗīnā, ar īpaŗu atļāķu, policīķas pavadībā, tieķam nogāŗāŗi atpakaļ uz savām apmeŗšanās vīetām. Ķŗi pīrms pusnakts tieķam atpakaļ no labām, sīltām vakariņām. Tas nu nemaz nebīķa patīķami, bet citādi viss ķāŗtībā, viss ķāŗtībā...

Pīrms pusnakts tieķ atķaunota eleŗtriskā strāva. Iedegas gaīsuma, sāk darboties gāīsa vēŗīnāŗtājs, īesķanās radio. Vēl gan nedarboķas ne televīzīķa, ne ūdens, ne arī telefons. Nu jau sākām justies gandrīz tā ķā atķaļīnāŗjumā. Rītdīen, ķeturtdīen, mūsu atķaļīnāŗjums beīdzās un būtu jābrauc mājās.

Ķeturtdīenas rītā viesnīcas īstābu telefoni vēl nedarboķas. Radio ziņo, ķa Sentomasas salas līdķauķ vēl slēķts, ķo tur neesot elektrības. Tieķ mīnēŗi speciāli telefona numuri, ķur jāzvana tiem, ķam paredzēŗta īzľidoŗšana ŗodīen. Ķā ļaī piezvana, ķa telefons nedarboķas? Bīroķā vīēna telefona līnīķa darboķas, bet tur īr liela rīnda gāīdītāķu. Ķķam uz īēlas un mēķīnam zvanīt no ķatra publīķā telefona. Līēķāķā daļa nedarboķas. Beīdzot īzdoķas atŗast vīēnu, ķas darboķas. Sazvanām līdķauķu, un mums āplīēķīna, ķa Delta līdoķjums, ķas paredzēŗts ŗodīen pēŗpusdīēnā, būs pīrmais un vīēnīgāķs, ķas ŗodīen īzľīdos no Sentomasas. Mūsu rezervāķķķas īr uz ŗo līdoķjumu. Viesnīcā gan mums nevīens netīē. "American Airlines" savus līdoķjumus atŗauc. Nelīdo arī US Air. Līdķauķā vēl vīēnmēŗ nav elektriskās strāvas. Nedarboķas ķomķūŗēri. Nav īespēķķams elektronīķi pāŗbaudīt paŗaŗķēķu bagāķu, bet mums āplīēķīna, ķa Delta ŗodīēn līdos.

Pēŗ brīķa reģīstrāķķķas bīroķā paziņo, ķa mums piēnāķusī zīķa no mūsu tūŗes bīroķa - Tropic Tours - ļaī esam gatāvi plkst. 14:00 braukŗšanāi uz līdķauķu. Mūs aizvedīŗot tūŗes ŗoferīŗs, ķuŗa vāŗds esot Dāvīds. Esam pīrecīķi. Nu viss īr ķāŗtībā, viss ķāŗtībā...

Sapakoķam mantas, īzreģīstrēķamies no viesnīcas un, mīēŗīķi pastaīķāģdamies pa pīlsētu, īzbaudām vēl atľīķuŗās stundas no sava ļabī īzplānotā "sapņķu atķaļīnāŗjuma" skāīstāķā dīēnvīdu salā. Noteķtā ķaķā esam atpakaļ viesnīcā gāīdīt solīto transportu uz līdķauķu.

Pulkŗstens īr jau ķrīētnī pāŗi dīēvīem, bet solīŗās maŗīnas ar ŗoferī Dāvīdu nav. Sāķas atķal zvanīŗšanās un skāīdroŗšanās. Izŗādās, ķa tūŗīsmā bīroķŗ ŗorīt mums nekādu zīķu nav sūtīŗis. Vīķu fīrmā ŗoferīŗs, vāŗdā Dāvīds, nemaz nestrādā. Zīķa sūtīŗta no ķitas fīrmas un ķāđiem ķīētiem viesnīcas vīēiem. Viesnīcas īēŗēdnīs ķļūđāīnī uzrakŗtīŗis mūsu īstābas numuru un īnformāķķķu nodevīŗ mums. Tropic Tours āpsola steīdzīķi mums atŗūtīt takŗi, ļaī vēl beīdzāmā mīnūŗē mūs nogāŗāŗtu uz līdķauķu. Atķal vīēns savāds mīseķķlīs, bet citādi viss ķāŗtībā...

Kāđ 7. sept. pēŗpusdīēnā ar Delta Airlines paceķķamies no Sentomasas līdķauķa Vēŗđķīnu salā, gīŗbas pavīsam ķlūķī konŗatēt - te beīdzas mūsu īēcerēŗtais atķūŗas un "sapņķu" atķaļīnāŗjums.

Konŗatīnīs

♥ Amerīķas āustrumu pīēķrāŗtī un Mēķsīķas jūŗas līēķa ķrāŗstus ŗogāđ pīēmeķlēķuŗi 18 dažāđī orķāņī, no ķuŗķiem vāŗrāķī atŗnesuŗi bīļķoniem dolāŗu zaudēķjumu.

Milda Ozola

7 MĒNEŠI KURZEMES CIETOKSNĪ

/Turpinājums/

Liepājā, 1945. g. 6. aprīli

Mūsu Prezidents atkal aizbraucis uz Vāciju. To uzzinājis augstākais militāristu vadītājs Kurzēmē Behrents un arī brauc. Laikam bail, ka Prezidents aiz muguras nenosūdz. Tā jau runā, ka te viss neiet tā, kā Vācijā ir bijis domāts, tādēļ Prezidents arī braucis. Daži jau atkal izsakās negatīvi, kungi bēgot utt.

Mākslas un kultūrālās pašdarbības pārvaldes budžets apstiprināts un par pārvaldes direktoru iecelts Freivalds, par literatūras un propagandas daļas direktora vietas izpildītāju J. Vitols. Šilde esot atrakstījis Prezidentam vēstuli, kurā atsakoties no Tautas labklājības un emigrācijas ministra portfeļa. Šo lēmumu it kā motivējot, ka grib strādāt TP un tās darbību sekmēt un tādēļ negrib saistīties ar politiku. Arī Fr. vēl savu piekrišanu nav devis un nogaida, kamēr Šildes kungs atbrauks.

A. Kroders lād virus, kas saistās Nac. komitejas darbā kaut kādā veidā. Tā esot sašmucēšanās, kas gribot strādāt brīvā Latvijā, tas tagad nedrīkstot saistīties. Mēs ar viņu diezgan asi strīdējamies - par ko tad latviešu karavīri cinās, ja viņu piederīgiem nav nevienas latviešu iestādes, ar ko parunāties, kuņiem izsūdzēt savas bēdas. Kādiem pie šī darba ir jāstrādā, jātaisa ceļš, lai brīvajā Latvijā būtu kas jau iesākts. Vēl jo vairāk jākopj tas mazais atlikušais stūritis, kas mums vēl atlicis no mūsu mīļās dzimtenes.

Bolševiki uzteikuši Japānai savstarpējo draudzības un neuzbrukšanas līgumu. Japānā izmainījusies valdība. Varbūt arī tur kaut kas sanāks. Gaidām kaut ko, ilgi mēs šeit - mūsu Dievzemītē - nespējam dzīvot. Ar Vāciju iet uz galu, vismaz tāds skats tagad rādās.

Ciruļa man atnesa lielu pušķi zilo puķīšu. Esmu sajūsmināta - pavasaris uz mana galda - mīļam virulim pretim. Lai arī viņš sajūt dzimtenes pavasari.

Liepājā, 1945. g. 10. aprīli

Ir tāds satraukts prāts. Daļa augsto kungu atkal bēg no dzimtenes. Gandrīz labāk, ka nav valdības un no Vācijas lai nebrauc šurp neviens, jo tie ir vispesimistiskākie, un ātrāk bēg. Uztraucas arī citi - tā jau uz kuģa esot ievainoto transports. Kā stāsta, Dānijā latviešu un igauņu karavīrus un bēgļus uzņemot ļoti laipni. Nu jau no Vācijas tur sabraucis liels skaits bēgļu, tā kā tur tagad ir ļoti biezs. Šoreiz aizbrauc pulkvedis Plensners, virsleitnants Dumpis un arī mūsu Kurzemes "drošais pamats" direktors Niedra ar sievu un sievas māsu. Soloties gan braukt pēc 3 nedēļām atpakaļ.

No rita eksplodēja kāds kuģis. Gaisa satricinājums bija tik liels, ka pilsētā daudziem logiem izbira rūtis. Arī darbā tieši man blakus rūtis izspieda, labi ka vēl laikā saķēru. Izziņu birojam vienu logu izsita pavisam. Pa gaisu lidojuši apdeguši vates pinuļi.

Ļaudis gaida tos lielos notikumus, kas krasi grozītu pašreizējo situāciju un, kā mēs ceram, mums par labu, bet nekas nenotiek. Brižiem jau uznāk mazdūšība un ne man vienai.

Sākam reģistrēt māksliniekus, nāk jau diezgan, vairums bijušo Liepājas operas un drāmatiskā teātra mūziķi un citi darbinieki, visā visumā viduvēji spēki. Ir labi, ka darba ir daudz un nav laika domāt drūmas domas.

Liepājā, 1945. g. 11. aprīli

Nepatikama diena. Pēc ilgāka pārtraukuma bija atkal trauksme, drīz to atsauc, bet tad sākās artilērijas, vai kā mēs sakām, "V" apšaušana. Pa darbu nekas, mēs tikai jokojamies, bet izrādās, ka pilsētā ir arī upurī. Es pati kādā sētā Pasta ielā redzēju saplosītu vecāku sievieti, kurai ķermeņa apakšdaļa bija saplosīta gabalos. Sētas vidū bija padziļa bedre, apkārt mājām izbīruši logi. Pavisam nelāga sajūta.

Liepājā, 1945. g. 13. aprīli

Šorīt mūs pārsteidza ar pavisam neticamu ziņu - esot miris prezidents Rūzvelts. Pulksten 9 pati dzirdēju speciāltelegrammu, kas oficiāli apstiprināja Rūzvelta nāvi no asinsizplūduma smadzenēs. Nāve bijusi ātra un viegla laikā, kad Rūzvelts poņējis kādam gleznotājam. Visi radio raida ziņu par Rūzvelta nāvi, sniedzot arī īsu biogrāfiju. Vācieši saka, ka viņi Rūzvelta nāvi

"pieņēmu zināšanai". Viņš bijis pats lielākais šī kara noziedznieks.

Saņēmu jaunā perioda partikas kartiņu, tā izskatās pēc paprāvas teātra biļetes un nekas nav teikts, cik kur ko uz katra kupona dos. Laikrakstos izsludināts - maize 2000 gr nedēļā (tas ir daudz, jo līdz šim bija 1700 gr), toties taukvielas ir 50 gr par 2 nedēļām un gaļa samazināta uz 250 gr nedēļā, no kuŗas arī labi ja pusi dabū liellopa gaļu (vismaz puse jāņem zirgs).

Tautas Palīdzībā ieradās Kurzemes Aizgādības virsnieks, vācietis, un izrādīja lielu interesi par latviešu karavīru un piederīgo sazināšanos. Viņam esot ļoti daudz vēstuļu (ap 600-700), kuŗas piederīgie meklē savus tuviniekus - karavīrus. Sarunājam, ka viņš šīs vēstules dos mūsu izziņu birojam caurskatīt. Atziņēm kartotēkā meklētāju, un tiklīdz karavīri griezisies pie mums, mēs jau zināsim viņa piederīgā atrašanās vietu. Aizgādības virsnieks gandrīz pārmet TP, ka tā nerūpējas par Rīgā pēdējās dienās uz ielas noķertiem vīriešiem, kuŗi ir dažādās nometnēs Kurzēmē un dzīvo cilvēkiem nepiemērotos apstākļos. Kas viņus saķēra un kas ir tie, kas šādos apstākļos liek dzīvot? Latviešu iestādes tur nekā nevar darīt. Viņš saka, lai sniedz ziņojumu Behrentam, tad viņš grib redzēt, vai būs panākumi, vai nē. TP esot lielas prasības.

Turpinu mākslinieku reģistrēšanu. Vēl jau atrodas diezgan labi mākslinieki arī Kurzēmē. Liepājas operas un drāmas teātra režisors Žanis Kopštāls jau 6 mēnešus diendienā rok tranšejas, cits palicis pat par kaprāci. Visi lūdz, lai viņiem palīdz, visi grib strādāt savu iemīļoto darbu. Latviešu Nacionālās komitejas sēdes notiek katru otro dienu, kaut gan maz komitejas locekļu šie vairs ir palicis.

Liepājā, 1945. g. 14. aprīli

Un šodien atkal pārsteigums. Bijām visi ļoti aizņemti ar māksliniekiem, kuŗu bija pilna istaba, kad atvērās durvis un ieradās bijušais direktors Raitums, par kuŗu latviešu virsnieku aprindas zoboļās, ka tas nesen kādā radiofonā Vācijā latviešus uzrunāt sācis ar vārdiem "Mana tauta" (kā kāds Prezidents). Un nu viņš - zudušais dzimtenes dēls atkal ir šeit. Prezidents Bangerskis viņam līcis braukt šurp, redzēs, kādu posteni viņam dos. Šodien solījās vakarā apciemot Fr. mājās.

Bijām abas ar Ilgu Kurzemnieci pie tā aizgādības virsnieka (vācieša) un atnesām Izziņu biroja apstrādāšanai, apmēram, 700 latviešu vēstules, kuŗas tie meklē savus karavīrus. Tas mūsu Izziņu birojam atkal liels darbs, jo visi jāpārkontrolē un jāieved kartotēkā. Turpat saņēmu par viruļa prombūtni RM 426, izmaksāja arī par maiju. Nezin, kur viņš maijā būs.

Angļi un amerikāņi Vācijā iet milzu soļiem uz priekšu. Taisni neticami, cik ātri viņi tuvojas Berlīnei, ir jau pāri Elbai un, pēc viņu ziņām, tikai 90 km no Berlīnes. Ieņemta gandrīz visa Tīringa - līdz Jēnai. Negribas ticēt, ka vācu armija būtu tik vāja, gribot negribot ienākt prātā doma, ka viņi vienkārši ļauj, lai tie okupē Vāciju, pirms to izdara bolševiki.

Esam nesaprašanā par leģiona štāba mazo interesi attiecībā uz leģionāriem - 15. divīzijas vīriem, kuŗi katru dienu ie brauc no Vācijas un tūlīt tiek sūtīti tālāk uz fronti. Neviens nezina viņu vārdus, pat ne skaitu. Neviens arī nevar pateikt, kam par viņiem būtu noteikšana. TP darbinieces iet un uzmeklē islaicīgo apstāšanās vietu Liepājas ceļā uz fronti, tāpat iet ostā pie kuģiem un vienkārši skatās, vai no tiem nenokāpj latviešu karavīri. Tas nav arī tik vienkārši, jo žandarmi to negrib pieļaut. Vienam otram Liepājā ir tuvinieki, bet viņš nevar atstāt vienību un tos apciemot. Nevar pat vēstuli nosūtīt. Šādu izpalīgu lomu tad nu uzņemas TP darbinieces.

Pavasaris nenāk un nenāk. Tik auksts vējš un brižiem nāk sniegs, ka esmu gluži nosalusī. Darbā visi logi cauri, izsisti un lāpīti. Mājās ir labi.

Kā jau solījies, Raitums arī apciemoja mūs mājās. Es viņu labi paēdināju, jo viņš izskatās briesmīgi vājš. Ar partiku Vācijā pēdējā laikā esot bijis grūti, jo ar kārtējo partikas kartiņu vajadzēja iztikt daudz ilgāk, kā bijis paredzēts. Iedevu viņam līdz uz mājām maizi, sviestu un konservus, jo kā bez kartiņas lai dzīvo. Bija ļoti pateicīgs.

Liepājā, 1945. g. 15. aprīli

Pārņācu no Liepājas operas un drāmas teātra, kur Arodu savienība bija rīkojusi koncertu strādājošiem. Uzstājās, t. s., teātra grupa Bernharda vadībā. Bija arī jauni dziedātāji, kā Smans (kas ļoti komiski šūpojās dziedot), liepājnieks Tillers un

aktrise Kalnkārkle, kas arī dziedāja un tīri simpātiska. Vislabāk viņai padevās dziesma par dzimtenes meiteni. Asaras saskrēja acīs, klausoties vārdus: *"Kur tagad mans zēns gaišo seju, kam karstas bij lūpas un sirds. Vienalga, ko daru, vienalga, kur es, pie viņa, pie viņa man domas un sirds..."* Jā, kur gan tagad ir mans zēns?...

Liepājā, 1945. g. 16. aprīlī

Šodien darbā ieradās Teodors Lācis un stāstīja, ka viņa lauku mājās pie Vaiņodes Elkastē nesen nodegusi māja un sadegusi māsa, bērni un citi radi, kopā 7 personas. Ugunsgrēks izcēlies no apšaudes, jo boļševiku tanki izlauzušies un apšaudījuši māju, kas aizdegusies un uzkritusi virsū pagrabam zem mājas, kur visi bijuši salīduši. Arī Lācis tur aizvedis visu labāko, kas arī nu pagalam. Bēdējās, ka arī māksliniekiem vēders sevi liek arvien vairāk manīt.

Pēcpusdienā ieradās Rīgas operas soliste Vilma Briede, kurā arī visu laiku dzīvoja Liepājā. Esot apaukstējusies un pašreiz nevarot dziedāt. Solās, ka maija sākumā rīkos koncertu kopā ar citiem prominentiem Rīgas māksliniekiem. Žēl, ka nezinām Tāļa Matīsa adresi, tik ļoti gribētos viņu ataicināt uz Liepāju, viņš tik ļoti tautai iet pie sirds. Briede stāstīja, ka viņai nav nodarbinātības zīmes, par laimi vēl ne reizi neesot uz ielas kontrolēta, izejot gan tikai pievakarē, arī nevienas pārtikas kartiņas. Varot gan iztikt, bet ar maizi grūti. Solījamies izgādāt kartiņu un maizi varējām iedot no TP tūlī.

Esmu pavisam balta, jo nupat no TP slimnīcas, kur biju vannā. Norunājām, ka pēdējo reizi mazgājos Liepājā, nākamā vanna būs Rīgā.

Kroders, mūsu bēgļu aprūpes nodaļas vadītājs Cīrulis, arodsavienības vadītājs Stepe un citi ar TP auto aizbrauca garā kā Kurzemes ceļojumā uz Kuldīgu, Kandavu, Sabili līdz Pūrei. TP jāved dažas mantas, bet tie citi brauc papildināt savus personīgos pārtikas krājumus.

Gaidām pārmaiņas politiskajā dzīvē, bet kā nekā, tā nekā. Šodien pat angļu radio ziņo, ka sasniegta Čehoslovākijas robeža, līdz ar to Vācija sadalīta 2 daļās, ir ielenkumi, armija rietumu frontē vairs sistemātiski neturas, bet tomēr nekapitulē. Ieņemta Halle, Leipciga ielenkta. Man bail domāt, kas te vēl par šausmām var notikt, ja angļu-amerikāņu armija līdz ar boļševikiem ieiet Berlīnē un deklarē, ka tās Vāciju uzvarējušas, un vācu armija sabrūk. Tas būtu gals, par spīti daudziem sabiedrībā skaitiem vārdiem par mazo tautu brīvību, var būt arī mūsu gals.

Lielsai balamute Aizkalns, kuŗš vienā braucienā tā lādēja savu māsu, ka tā aizbraukusi uz Vāciju, ka to jau izslēdza no ģimenes, nu pats aizlaidies gan uz Vāciju, līdzī paņēmdams vismaz vienu cūku. Mani viss vārās no dusmām, jo atceros viņa agitāciju, ka neviens nedrīkst atstāt savu dzimteni, tas ir nodevējs un viņš pats par tiem rakstis, - un nu pats aizlaižas un pie tam formā (virsleitnants) būdams. Te nu tiešām ir jāsaka - kauns!

Užavā, 1945. g. 20. aprīlī

Esam Kurzemes laukos pie savas mazās meitiņas. Vakar iznāca tāda pēkšņa atbraukšana, uz kuŗu nemaz nebiju gatavojusies. Liepājā bija iebraukusi smagā automašīna no Ventspils Tautas Palīdzības. Izmantoju šo gadījumu, lai vismaz uz vienu pusi ceļš iznāktu īsāks. Laiks taisni vakar bija šausmīgs, nāca sniegs ar lietu, un man bija jāsed augšā valējā auto. Laime vēl, ka bijušais direktors A. Raitums iedeva savu lietus mēteli un privāti tādus nedrīkst nēsāt. Purainis uztaisīja soliņu, kur sēdēt, un tā nu mani iesēdināja un es braucu. Līdz Aizputei ceļš bija pavisam slikts, lieliem posmiem iztaisīti, t. s., knipeļu dambji, pa kuŗiem braucot briesmīgi kratīja. Pa ceļam auto piekāpa pilns ar vācu karavīriem, ka bijām sabāzti kā silķes mucā. Tālāk līdz Kuldīgai un uz Ventspili ceļš bija jau labāks un brauciens gāja ātri un bez klimām. Kāds 4 km pa tumsu dabūju iet kājām un biju pavisam nomocījusies. Kad iegāju Salās, visi jau gulēja. Pieklauvēju pie loga, un Emmiņa ielaida. Meitiņa bija augšā un tūlī pazina un sauca: "Mammaiņā mājā, no Liepājas, Tautas Palīdzība!" Runā visu tik smuki un skaidri, un arī domas jau brīžiem izskan apbrīnojami prātīgas. Ja kāds ko dara, ar ko mazā nav mierā, to tūlī sūta uz Liepāju uz Tautas Palīdzību. Pārī arī bieži vien tur iet. Sapakojusi kurvīti dažādas mantiņas. Tāpat iet skolā", saņēmusi padusē grāmatas. Skūpstā uz bildītes tēti un māmiņu un lūdz Dieviņu, lai nāk mājā. Visu to skatoties, man birst asaras. Kur gan tagad tētis, vai maz ir dzīvs un vēl kādreiz re-

dzēs savu mazo meitenīti? Staigāju pa dārzu, visur nāk prātā sāpīgas atmiņas. Mamma stāsta par saimnieku spekulācijām un ir bēdīgas, ka kara laikā tā rīkojoties. Vīramātes klēts ir uzlauzta un nozagtas viruļa drēbes. Kaut gan tā nav lielākā nelaime. Zāglis jau nu ir bijis labs zinātājs, jo arī suns nav rējis. Mana mamma jau dzīvo ļoti taupīgi un ēd pavisam maz, iztiek ar biežpienu un rupjmaizi. Lai nu kā, ar veselību mammai ir labāk, tikai pa naktīm trūkst elpas. Lai Dieviņš dod tāpat šo karu pārciest, tad būs pavisam labi.

Liepājā, 1945. g. 22. aprīlī

Esmu atkal Liepājā. Atbraucu ar vilcienu, braucu, apmēram, 13 stundas, ļoti noguru. Iekāpu stacijā Minhenē, ar Nikolaju to meklējām, tūlī arī vilciens bija klāt. Iekāpu pavisam tukšā vagonā, kuŗam bija tikai viens vienīgs logs ar stiklu, visi pārējie aizsisti ar dēļiem, pa kuŗu šķīrbām nejauki vilka vējš. Alšvangā vilciens piekāpa pilns ar braucējiem. Klausoties sarunās par spokiem un dažādām ģimenes lietām, laiks pagāja ātri. Pāris reizes vilcienu pārlidoja boļševiku lidmašīnas, kļuva baigi, jo vilciens ir daudzreiz bombardēts, par to liecina no slīdēm nogāztie apdegušie vagoni. Tomēr nekas nenotika. Gar mežmalām tik jauki zied vizbulītes, par pušķīti Liepājā prasa olu. Vilcienā 3 reizes kontrolēja braukšanas apliecību līdz ar pasi, 2 tantīņas bija viltojušas braukšanas atļaujas termiņu, tās sabāra, bet neko nedarija. Par to jāpateicas vācu ierēdnim, jo latvietis gribēja ņemt ciet par dokumentu viltošanu. Noskatījās aizdomīgi uz Raituma mēteli un prasīja vai esmu armijas dienestā. Neko vairāk arī nedarija. Vecais Purainis bija pretim, tas bija labi, jo lauku labumu bija daudz un viena nebūtu to panesusi. Sadeva gan Pērkonī, gan visvairāk mātē. Nu kādu brīdi būs mierīgāks prāts, ka esmu savējos redzējusi.

Liepājā, 1945. g. 23. aprīlī

Ir noticis tas, ko gan, laikam, sagaidīja tik maz - boļševiki ir sasnieguši Berlīni un tajā jau notiek ielu cīņas. Hitlers ieradies Berlīnē un tur arī palikšot, tādu paziņojumu nolasīja kāds vācu doktors. Berlīne un Prāga nedrīkstot krist boļševiku rokās, jo līdz ar to būtu zudusi Eiropa. Viņš sākšot pats Berlīnes aizstāvēšanu un to arī noturēšot. Tūlī sekoja ziņa, ka uz Berlīni pa vienīgo ceļu no dienvidiem nepārtraukti brauc tanki un smagie ieroči. Vai tiešām Vācijai pienākusi pēdējā stundiņa? Kas notiks ar Kurzemi? Ir jaunais pavasaris, bet vai mēs dzīvi sagaidīsim ziedu laiku? Žēl dzīves, bet ja es būtu viena - lai tad arī notiek Visvarenā prāts, ja man šī saule jāatstāj. Bet mana meitiņa, neredzot vairs viruli - cik tomēr grūti... Ceru, vēl viss nav pagalam.

Draugs mierina. Pēc dažām ziņām vācieši esot ar angļiem-amerikāņiem 15. aprīlī noslēguši mieru, bet tas stāšoties spēkā tikai pēc pāris dienām. Un tad vācieši kaušot tikai boļševikus un mēs varēšot iet uz Rīgu. Apraudājos. Par daudz skaisti, lai būtu patiesība. Cik daudzreiz jau esam tā kaut ko sapņojuši un daudzreiz jau vilušies.

Liepājā, 1945. g. 24. aprīlī

Esam visi satraukti, gaidām izšķirošos notikumus. Vācu rokās ir vairs tikai 6 lielpilsētas (virs 100000 iedzīvot.), 1/3 Berlīnes jau boļševiku rokās. Klausamies ārzemes tikai skaidrības labad. Brīžiem pārtrūkst sakari ar DNB (Deutsche Nachrichten Büro). Visur dzird tikai - ieņemts, ieņemts! Berlīnē turpinās ielu cīņas. Iet cīņas par Brēmeni. Bombardē pēdējās pilsētas - galvenokārt, ostas. Dāņu patrioti arī ceļas kājās - nogremdēti 2 vācu kuģi. Ļaudis bēg arī uz Šveici.

Kurzemē viss mierīgi. Arī frontē tikai izlūkvienību saskare. Bet pēc tam, kad būs Vācijai cauri? Baidos pat domāt. Liepāju arī ne apšauda, ne bumbo, liekas, šis viens no mierīgākajiem Eiropas stūriņiem. Vakarkarā pirmoreiz pēc 6 gadiem Londoņa apgaismota. Kur mūsu sirmā Rīga - Latvijas sirds? Vai vēlreiz būs lemts to redzēt?

Saņemu vēstuli no Jāņa Zolcmaņa no 19. divīzijas. Viņš raksta: "Kurzemi noturēsim!" Latviešu zēniem ticība esot kā arvien nesalaužama. Vēstuli nobeidz ar vārdiem: "Galvu augšā, ja deguns slid uz leju! Viss būs labi!"

Šodien caur manu uzstāšanos TP dabūja darbu viens vīrs - Juris Kaupuss. Fr. viņu noraidīja, bet man likās, ka šim cilvēkam vajag darbu, un es biju ļoti sašutusi, ka virieša cilvēku noraida un ņem tikai sievietes, kas tad nodarbojas ar plāpāšanu, un darbiniekus pašreiz vajag. Agrāk strādājis dzelzceļa bufetē. Bijis mēnesi apcietināts par tranšeju darbu nepildīšanu, bet nu palaists vaļā, ir arī sieva un bērns Liepājā. Nākot uz šejieni, sati-

cis skurstēslauķi, domājis, nu būs labi - un bija arī. Šoreiz es biju tas skurstēslauķis.

Šodien darbā nāk cilvēki un stāsta, ka apgabala komisārs vairs tekstilpreču atlikumu neizsniedz, bet sūta uz TP. Aizgāju Centības veikalā, kurā vienīgā ir tekstilpreces, apvaicāties. Vairāk atļauju neizdošot, vācieši paturēšot to un to. Tad veikalā nekā arī vairs nepaliek, ja par mantām neskaita dažus gabalus bērnu drēbītes un citus sīkumus.

Liepājā, 1945. g. 25. aprīlī

Šodien Sanfrancisko sanāk miera konference. Piedalās, pēc radio ziņām, 47 nācijas. Tas ir daudz. Klist baumas, ka piedalās arī Latvijas pārstāvis Zariņš. Molotovs jau pāris dienas ir Vašingtonā un apspriežas ar Amerikas prezidentu Trumenu un angļu ārlietu ministru, bet līdz konferencei nav panākta vienošanās poļu jautājumā, tā arī poļi netiek konferencē pie robežu dalīšanas. Bolševiki grib, lai konferencē aicinātu Maskavā nodibināt poļu ģubļinas komiteju, bet angļi-amerikāņi - lai šai komitejā būtu arī viņu izraudzītie poļu tautas pārstāvji.

Pēc mana ieskata, šai konferencei pasaules vēsturē būs liela nozīme, jo te tiks nospraustas vadlīnijas un politiskās robežas. Maz ticams, ka šai tālajā aizokeāna malā pieminēs arī mūsu mīļo Latviju un vai sajutīs, cik karsti Kurzemē pukst gaidās - kas nu būs.

Liepājā, 1945. g. 26. aprīlī

Pie mums TP šodien liels notikums - ieradies viens vīrs no Rīgas. Tas šais laikos ir lielāks notikums, kā kad kāds būtu atbraucis no Ķīnas. Šis vīrs - Jānis Baņģis, ostas darbinieks. 15. aprīļa vakarā laiviņā no Asariem devies uz Mērsragu, tad uz Roju. Izkāpis tur krastā un kājām nācis uz Liepāju. Satiksmes līdzekļus nevarējis izlietot, jo nav neviena dokumenta. Rīgā izsniegtas speciālas krievu pases, Latvijas pases atņemtas. Mūsu Izziņu biroja prasījis, vai nav ziņu par viņa sievu un dēlu Gunāru, kuri jau agrāk no Rīgas izbraukuši uz Kurzemi. Laimīgi viņa sieva kartotēkā bija reģistrēta, un viņas dzīves vietu tūlīt varējusi pateikt. Viņš no pārsteiguma gandrīz apsēdās un sviedri tam izspiedās uz pieres. "Un mans Gunārs arī!" viņš izsaucās, turēdams rokā lielo reģistrācijas kartotēku. Kad viņam tika vaicāts, no kurienes viņš, tas atbildēja: "No Rīgas" - nu bija reize mums brīnīties un neticēt savām ausīm. Nu, protams, tika vaicāts bez gala, katram bija kāds jautājums un vīri apstājās viņam apkārt. Katrs gribēja dzirdēt, kā iet "tanī pusē", kurā gan nav tālu, bet ir noslēgta ar frontes mūri un kurā mums visiem, sevišķi rīdziniekiem, ir tik mīļa. Tā dabūjām zināt, ka Rīgā dod 1/2 kg maizes dienā, cita gan maz, ka tur vajag daudz naudas, kādi nami nopostīti, kādi veseli, ka notiek arī apcietināšanas, ir sarkanie stūriši, lielākos amatos latviešus nomaina ar krieviem utt. Fr. sniedza padomu un apzvanīja attiecīgās iestādes, lai viņš varētu dabūt personīgos dokumentus. Tika no TP izsniegtas arī dažas nepieciešamās apliecības. Kas gan būtu domājis, ka Liepājā cilvēks no Rīgas būtu tāds brīnums. Šodien kā par brīnumu dabūjām pirmos redīsus un salātus. Pilsētas vecākais Blaus pats piezvanīja, lai iet pēc atļaujas, ka TP vadošajiem darbiniekiem (6) piešķirtas saknes, bet mēs sadalījām visiem darbiniekiem, - tie pārsteigti un laimīgi.

Ir labi, kad ir darbs, kas visu citu liek aizmirst. Kad sāk kļusībā domāt, tad ir brīžiem tik bezgala grūti. Kas zina, kāds liktenis būs Kurzemei un kad dzisis mana dzīvības svece, un ja ne tā, kas zin, kādi pazemojumi būs jāpārdzīvo. Un kā šobrīd iet virulim, vai ir vēl dzīvs, un kurā malā viņu bargie kaŗa viesuļi ir aizpūtuši. Vai redzēs viņš savu Zvaigzņiņu un savu mazo meitiņu, kas tā par viņu lūdz Dieviņu.

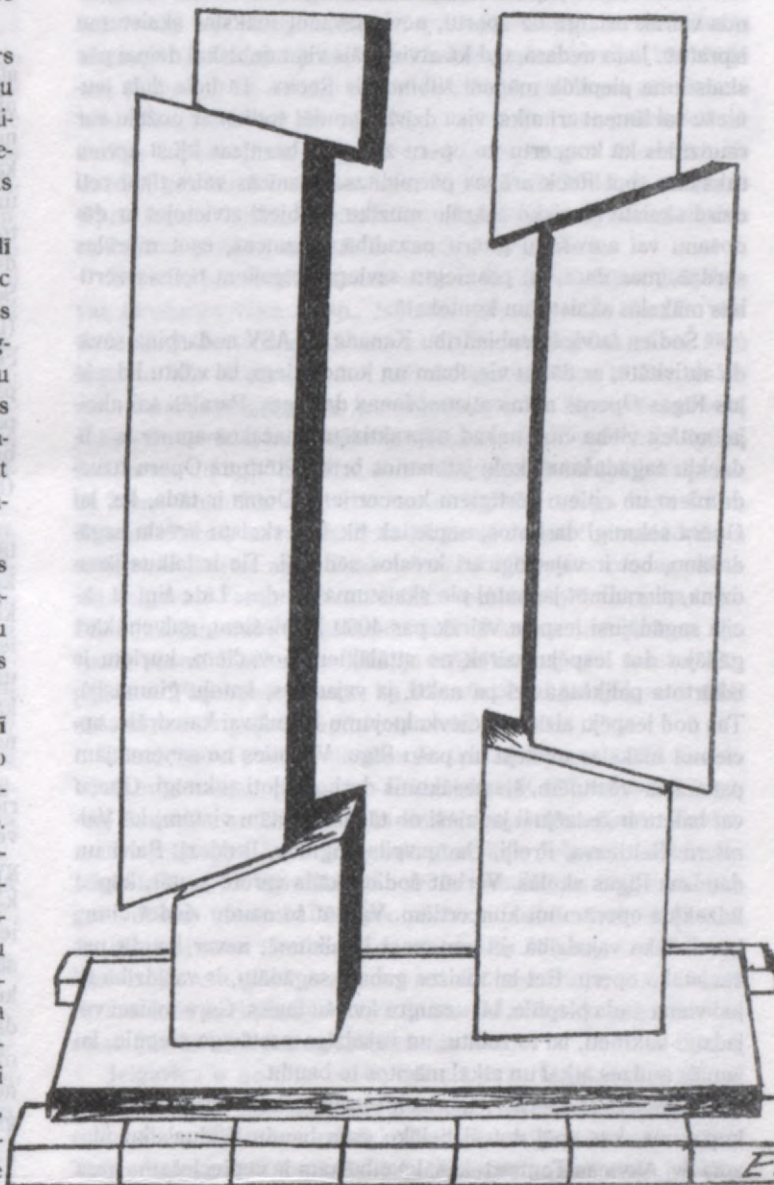
Un visi citi - visa tauta, kā iet ar tiem Vācijā un iet tiem Vidzemē un tiem - tālajā Sibīrijā? Gribas izsaukties - Dievs, ko gan tādu ir nogrēkojusies mazā latviešu tauta, ka tā nosodīta tik bargi?! Jeb varbūt ir jāiziet caur elles uguni, lai tad, debesis nonākot, saprastu cienīt to vērtību. □

/ Turpmāk vēl. /
@@@@@@@@@

MĀKSLAS SKAISTUMS UN JAUNATNE

Jaunos cilvēkos ir daudz idealisma, daudz enerģijas un liela dziņa pēc dzīves skaistuma. Viss, kas viņiem ir vajadzīgs - viņu pareiza ievirze dzīves vērtību izpratnē, kā dzejnieks ir teicis, viņi ir jāpieved pie "dailes akas", kur viņi nekad vairs neatstās. Bet

EDUARDA KEIŠA ŠARŽI

Kāda architekta mets latviešu censonim emigrācijā, kurš biežāk slidējis dzīves ciņās kā daudzi citi, bet ar neatlaidību un spiti sasniedzis savu iecerēto mērķi

ULDIS GRAVA

latviešu vārda bruņinieks ciņās tērpā ar paša gatavotu vairogu un mikrofonu, kas pie katras reizes sit un dziedē.

to nedara vai nespēj darīt lielais vairums vecāku. Arī skolas jaunus vairāk orientē uz sportu, nevis ievadot mākslas skaistumu izpratnē. Ja to nedara, tad kā atvietotājs viņu dabiskai dziņai pēc skaistuma piepilda mānoši žilbinošais Rocks. Tā liela daļa jauniešu šai limenī arī nikst visu dzīvi. Tamdēļ šodien ar nožēlu var raudzīties kā koncertu un operu zāles un baznīcas kļūst arvien tukšākas, bet Rock arēnas pārpildītas. Baznīcās vairs tikai reti dzird skaisto klasisko sakrālo mūziku, to bieži atvietojot ar dūdošanu vai aurošanu gitāru pavadībā. Baznīcas, esot morāles sardzē, maz dara, lai pasniegtu saviem ticīgajiem ticības vērtības mākslas skaistumu kontekstā.

Šodien latviešu sabiedrību Kanadā un ASV nodarbina savāda aktivitāte, ar dārzu viesībām un koncertiem, lai vāktu līdzekļus Rīgas Operas nama atjaunošanas darbiem. Paraleli šai akcijai notiek viena cita, nekad nepraktizēta, mazākos apmēros - līdzekļu sagādāšana skolu jaunatnes brīvībētēm uz Operu uzvedumiem un citiem vērtīgiem koncertiem. Doma ir tāda, ka, lai Opera sekmīgi darbotos, nepietiek tikai ar skaistu krēslu sagādāšanu, bet ir vajadzīgi arī krēslos sēdētāji. Tie ir laikus jāaudzina, pieradinot jaunatni pie skaistuma baudas. Līdz šim šī akcija sagādājusi iespēju vairāk par 4000 jauniešiem, galvenokārt gādājot dot iespēju vairāk no attālākiem novadiem, kuriem ir izkārtota palikšana arī pa nakti, ja vajadzīgs, katoļu ģimnazijā. Tas dod iespēju aiziet uz dievkalpojumu Domā vai katedrālē, apciemot mākslas mūzeju un pašu Rīgu. Vadoties no saņemtajām pateicības vēstulēm, šis pasākums darbojās ļoti sekmīgi. Operu vai baletu ir redzējuši jaunieši no tādām attālām vietām, kā Valmiera, Balinava, Preiļi, Daugavpils, Sigulda, Bulduri, Balvi un daudzas Rīgas skolas. Varbūt šodien kāds varētu jautāt, kāpēc līdzekļus operām un koncertiem. Varbūt šo naudu ziedot citur, kur lielāka vajadzība. Jā gan, esot izsalkumā, nevar baudīt pat skaistāko operu. Bet lai maizes gabalu sagādātu, ir vajadzīga tikai viena gada piepūle, lai uzaugtu kviešu lauks. Ģaļa maizei vajadzīga laikmeti, lai to radītu, un vajadzīga pastāvīga piepūle, lai jaunās audzes atkal un atkal mācītos to baudīt.

Kāpēc tieši operas? Operas ir vispilnīgākais vairāku mākslu kopojums, kas spēj dot vislielāko gara baudu. Viduslaiku filozofs Sv. Akvīnas Tomes teicis, ka cilvēkam ir nepieciešama gara bauda, jo, ja tādas viņam nav, tad viņš meklē pēc miesīgām baudām.

Liela daļa operas mīlētāju tās skaistumu uztver tikai daļēji, to ārējo, ausij un acīm patīkamo, bet, izprotot operas dziļāko ideju un simbolus, tā kļūst par intelektuāli audzinošu gara dzīves un morālo vērtību izpratnē. Piem., paanalizējot ne tik bieži uzvesto operu "Fausts" ar Guno mūziku un Ģētes tekstu: Doktors Fausts, kas izstudējis visas sava laika zinātnes, tomēr ir ļoti nelaimīgs un gatavs darīt dzīvei galu, jo nav atradis dzīvei jēgu. Ir Lieldienu rīts, un viņš dzird pa atvērtu lodziņu, ka apkārtnes vienkāršie ļaudis priecīgi tuvējā baznīcā dzied Allelujas. Tas viņu ļoti intrīgē, viņš noliek indes bļēri malā un iziet pastaigāties. Viņš ir atklājis, ka zinātne vien cilvēku nevar darīt laimīgu, bet reliģija var. Mefisto viņam ir klāt un sola visus dzīves labumus, ja tikai Fausts viņam norakstītu pēc nāves savu dvēseli. Fausts sākumā tam ļoti pretojas, bet kad Mefisto viņam parāda jaunu ciema meiteni Margaretu, kas ir reliģiska un sirdi šķīsta jaunava, Fausts noraksta savu dvēseli. Ar to Ģēte parāda, kas ir tās skaistākās sievišķīgās dzīves vērtības, bez kurām dzīve būtu pelēkā garlaicība. Šis pašas vērtības Mefisto arī visvairāk interesē iznīcināt, ko varbūt Margaretas ne pārāk stiprā ticība arī nespēja novērst, pašai aizejot bojā. Tā katrā lielā operā ir kāda dziļāka ideja, ko komponists vai libretists vēlējis pasniegt cilvēkiem visu lielo mākslu kompleksā. Tas, ko mācāmies Bībeles vienkāršos rakstos, opera iespaidīgi pasniedz visā mākslinieciskā spožuma ietērpā.

Un kāpēc nē? Kāpēc lai jaunatni nepieradinātu pie skaistām lietām, pasargājot to no padībenes ietekmēm. Jaunatnei, kas dzīvē priecājas par skaistām lietām, kāda ir māksla visās savās izteiksmēs, nebūs lielu problēmu. Šodien mūsu rūpes ir īpaši par jaunatni Latvijā, jo tur glabājās mūsu visas tautas nākotne. Mēs viņiem palīdzējam atjaunot Operas māju, sagādājam arī skaistus krēslus, bet ne reti šie krēsli varēs palikt arī tukši. Tamdēļ ziedosim caur mūsu Operas fondu savām skolām, lai to jaunatne vismaz vienreiz būtu ajaunotajā Operas namā. Jaunatne mūs nepievils, ja mēs iegūsim tās sirdis caur skaistumu. □

Dr. E. Upenieks

LABĒJO EKSTRĒMISTU AKTIVITĀTES ASV

ASV pēdējā laikā masu informācijas līdzekļos arvien lielāku atbalsi gūst dažādas skaitā pieaugošas labējo ekstrēmistu (viņiem tikas dēvēt sevi par "amerikāņu patriotiem") kustības, kas noņemamas ar vairāk vai mazāk atklātu pret ASV valdību vērstu kampaņu organizēšanu un dažkārt pat nevairās no musināšanas uz atklātu bruņotu cīņu pret valdības drošības spēkiem, ieskaitot "federālo armiju". Šo grupu ideoloģiskās saknes meklējamas dogmatiski konservatīvajā Džona Berča Biedrībā (John Birch Society) un vairākus gadus apcietinājumā turētā Lindona Laroša (Lyndon LaRouche) paustajās reakcionārās idejās, un to publicētie vai ar datoru un speciālu radioraidījumu palīdzību plaši izplatītie cilvēkņišanas materiāli sauc atmiņā teroristiskās, kopš pagājušā gadsimta septiņdesmitajiem gadiem oficiāli nelegālās, bet nebūt ne aplūsinātās, rasistu organizācijas Ku-Klux-Klana (Ku-Klux-Klan) vārdu krājumu.

Naida vīrusa izplatīšanā īpašu lomu spēlē vai katrā ASV štātā fanātisku civilistu noorganizētās militāras bruņotas grupas, kam sevi tik dēvēt par milicijām - tulkojumā varbūt labāk izklausītos "gvardēm" un kuņu šaubīgās aktivitātes ASV drošības iestādes un arī pilsoņu vairākums ilgu laiku neņēma par pilnu, uzlūkoja kā mazošanos, bet jau pirms Oklahomas Sitijas traģiskās eksplozijas, kuņā bojā aizgāja turpat 200 cilvēku, vienaldzīgo nostāju nācās mainīt.

1995. g. martā, piem., rasismu sludinātājs Minesotas Patriotu Savienības 2 locekļi tika notiesāti par plānošanu noindēt veselu rindu valsts un policijas darbinieku. Virdžīnijas štātā gvardistu grupa, kas slēpās aiz Zilo kalnu mednieku kluba izkārtnes, savukārt, kala plānus ielauzties vairākās ASV armijas ieroču noliktavās, lai papildinātu savu jau tā iespaidīgo ieroču arsenālu. Jau sagatavotajā, bet vēl nepublicētajā un kratīšanā konfiscētajā "mednieku kluba" biļetēnā, starp citu, lasāmas šādas rindas: "... pielietojot partizānu kara metodes (...) vispirms mums jāvērsas pret telefoncentrālēm, tiltiem, degvielu tvertnēm, televīzijas torņiem, radiostacijām, lidostām un tamlīdzīgiem mērķiem (...) attiecībā uz dzīvo spēku, nekaitīgi jāpadara mūsu kustībai naidīgi cilvēki, piem., federālo bruņoto spēku un policijas dienesta pārstāvji, valsts darbinieki, mūsu lietas nodevēji un vēl citi."

Par nemēru ērmota ir viena no "patriotisko" kustību pamatnostādnēm, precīzāk izsakoties, neapstrīdamām, pat svētām pārliecībām, proti, Apvienoto Nāciju Organizācijas spēki esot jau kaujas gatavībā, lai iebruktu Savienotajās Valstīs un pakļautu tās vienas globālas jeb vispasaules varas orgāniem. Izklaušās pēc neveiksmīga joka. Bet tā nedomā, piem., Oklahomas štāta likumdevēji. Pavisam nopietni, turklāt vienbalsīgi, viņi pieņēma "Rezolūcija, kas vēsta pret Jauno pasaules kārtību", ar kategorisku prasību ASV kongresam parūpēties par valsts tūlītēju izstāšanos no Apvienotajām Nācijām, kā arī spert visus iespējamus soļus pret paredzēto ANO invāzijas plānu īstenošanu. Līdzīga rezolūcija tikusi apspriesta arī Kalifornijas štāta apakšnamā.

Vienlaikus ASV ekstrēmie nogrupējumi bez lieka skaļuma un, tā teikt, pēc plāna un grafikas cinās par leģitīmācijas iegūšanu. Šī cīņa ir vainagojusies ar panākumiem vai visos valsts pārvaldes līmeņos. Labējie ekstrēmisti tiek ne tikai arvien vairāk uzklausti, bet pat glaudīti pa spalvai, jo modriem politiķiem taču jādomā arī par nākamajām vēlēšanām. ASV masu informācijas avoti vēsta, ka kongresa un vietējās štātu vēlēšanās 1994. g. novembrī aptuveni 50 kandidāti iebalsoti, pateicoties labējo ekstrēmistu atbalstam. Galīgu neveiksmi nācās piedzīvot šā gada sākumā izsludinātajai ASV štātu Gubernātoru nacionālās asociācijas konferencei Filadelfijā oktobra trešajā nedēļā, jo "patriotiskie spēki" tūdaļ iedarbināja savu propagandas aparātu, ņemot talkā vismodernāko elektroniku - šajā konferencē, lūk, slepeni tikšot pieņemti ASV Konstitūcijas papildpunkti pret tiesībām nēsāt un glabāt mājās ieročus, lai tādējādi atvieglotu ANO "jaunās pasaules kārtības" nostiprināšanos Savienotajās Valstīs. Sevišķu draudu ekstrēmisti saredzēja faktā, ka paredzētās konferences datums, 24. oktobris, ir pasludināts par Apvienoto Nāciju organizācijas dienu. Visas pazīmes rāda, ka konference, kuņas dienas kārtībā ir visu ASV štātu pārstāvju, kā republikāņu, tā arī demokrātu, pārrunas par attiecībām starp štātiem un federālo val-

dibu Vašingtonā, nenotiks., jo, apmēram, puse no 50 štātiem ir atteikušies piedalīties labējo spiediena rezultātā.

Vairākos ASV rietumu štatos valstij piederušo nacionālo parku pārvaldes ir bijušas spiestas ierobežot savu helikopteru rutīnas lidojumus, jo gvardisti, kuriem ir skaidrs kā diena, ka tie ir daļa no ANO invāzijas gaisa flotes, ir draudējuši helikopterus notriekt. Indiānas štātā nesen izdots visai kuriozs rīkojums atvietot ceļu malās esošās līdzšinējās satiksmes zīmes ar jaunām. Kādej? - Lūk, tādej, ka zināmām labējo aprindām nav nekādu šaubu, ka vecajās zīmēs slepenā kodā iestrādāti norādījumi svešzemju armijām, lai tām būtu vieglāk sagrābt un pakļaut Apvienotajām Nācijām ASV vidienes štatus. Mazliet jāsaubās, vai Indiānas štāta pašvaldības vairākums patiešām ticēja šādām blēņām, bet vērā bija jāņem tas, ka vietējo gvardes vienību komandieri kopā ar citiem vērīgiem ASV "sargātājiem" ir piedraudējuši ar visu esošo satiksmes zīmju patvarīgu iznīcināšanu.

"Mani viss tas rada mulsu un izbrīnu, totālu nemieru," atzīmē Dens Spreigs (Dan Sprague), kurš vada ASV Štātu pārvaldes padomi, organizāciju, kur pārstāvētas visu štātu pašvaldības. Šķiet, ka mēs tikai tagad atklājam, ka situācija valstī ir labu tiesu nopietnāka, nekā bijām domājuši (...) zināmas aprindas tiecas novest dzīvi absurda pakāpē", tā Spreigs. "Masas ir viegli manipulējamas, viegli ap stūri apvedamas, un bieži vien parastie cilvēki isti neizprot, kādus nogrupējumus vai individuus viņi paši atbalsta," piebilst Džordžijas štāta galvas pilsētas Atlantas cilvēktiesību organizācijas Demokrātiskās atjaunotnes centra priekšsēdētājs Noass Čendlers (Noah Chandler) □

Māris Rauda

@@@@@@@@@@@

DAŽAS PIEZĪMES PAR SĒRENES NOVADA VĒSTURI

(Fakti, nostāsti, minējumi)

Jau pirms vairāk kā 1000 gadiem skandināvu sākā štāsta par vikingu ceļotāju braucienu pa Daugavu uz bagāto Argardes pili un pilsētu. Archeologi Aizkraukles pilskalna apdzīvotību rēķina vēl tālākos laikos. Tad Daugavas kreisais, lēzenais un mežainais krasts ļaudīm mazāk patīcis un Sērenes vārds rakstos parādās tikai Kurzemes hercogistes laikos. Sērenē gan ir savs Pilspurvs un blakus tam vairāki kalni, kurus dēvē par pilskalniem ar teikām par nogrimušām pilīm. Ne pilskalnu pētnieks E. Brastiņš, ne arhiologs Stubavs nav atraduši šajos kalnos ne mitru slāni, ne citas pilskalniem raksturīgas iezīmes, taču abi pētnieki nav pārbaudījuši Pilspurvu, jo toreiz vēl nebija atklātas ezerpilis (Araižos, Grigānu ezerā u. c.). Tauta pilskalna, vai pilspurva vārdu nedaudzina nepelnīti.

Sēreni šajā laikā var uzskatīt par bagātās un varenās Aizkraukles koloniju. Ja nu pastāvējusi Sērenes pils, tad jādoma, ka tā bijusi priekšpostenis Aizkraukles novada aizsardzībā pret zemaišu, zemgaļu un c. no Pārdaugavas puses nākošiem naidniekiem, kā uzdevums ziņot centram un iespējami aizkavēt ienaidnieku.

Aizkraukles novadā pirms vācu iebrukuma ir jaukts iedzīvotāju sastāvs (letgaļi un lībieši). Tāpat arī Sērenē, kur lībiskā intonācija vietējās izloksnēs bija vēl stiprāk manāma kā Aizkrauklē un Skrīveros. Ap 1203. g. vācu iekarotāji dodas uz Aizkraukli. Pils iemitnieki apjukumā meklē glābiņu mežainākos apvidos, droši vien, arī pāri Daugavai Sērenē. Vāci ar "Dieva žēlastību" nodedzina pili un pilsētu. No vāciešiem pakļautās Aizkraukles tiek vadīts mēģinājums pakļaut un iekarot zemgaļu Mežotnes novadu. Ap 1222. gadu zemgaļi seva ķēniņa Viestura vadībā iebrūk Aizkraukles novadā. Kauja, pēc dažu vēsturnieku domām, notiek Sērenē. Uzvar zemgaļi un gatavojas cīņai pret, nu jau Aizkrauklē, Daugavas malā uzceltai vācu mūra pilij. Nakti Aizkraukles komturis Markvarts ar pulciņu bruņinieku iezogas zemgaļu nometnē. Uzbrūk pie ugunsкура sēdošiem vadoņiem. Smagi ievaino Viesturu, kas ar degošu koku izsitis aci komturam. Naktī tam tomēr izdodas izbēgt. Viesturu, pēc šīs kaujas, kronikas vairs nepiemin. Vai viņš no ievainojuma miris uz vietas Sērenē, vai atgriezies Tērvetē, nav zināms.

Sērenē pēc vācu okupācijas paliek Aizkraukles komturi, kas arī liek domāt par Aizkraukles un Sērenes ciešajām saitēm agrāk. Ordeņa laikos Aizkrauklē pastāvējusi lielākā no trim zirgaudzētavām visā Livonijā, kas apgādājusi ar zirgiem ne tikai ordeni, bet arī pārējos Livonijas feodāļus. Zirgu stalli atradušies

Stallu kalnā un nelielā Sērenes apdzīvotā zemes platībā un tās iedzīvotāji bija pilnīgi noslogoti ar šo plašo zirgu fermu. Ciešās saites starp Aizkraukli un Sēreni beidzas pēc Livonijas likvidēšanas (1561. g.) un sevišķi pēc Vidzemes nonākšanas zviedru rokās. Daugava kļūst par robežupi, bet arvien vēl paliek kā nozīmīgs ūdensceļš, kur pietātnes vajadzīgas gan zviedriem Vidzemē, gan kurzemniekiem savā hercogistē. Nolaistā un paputējusi Sērenes muiža nonāk kādas paša hercoga ģimenes dāmas rīcībā, kas izrādās, apveltīta ar saimnieces ķērienu.

Sērenē, pie Lauces upītes ietekas Daugavā, bijusi Jaunjelgavas izcelsmes vieta (resp., Sērenes miestņš). To liecina vēsturnieka Juškēviča apgalvojums. To liecina arī šeit esošā židu kapsēta. Nav ticams, ka židi savus mirušos vestu 10 km uz Sēreni, dzīvodami tagadējās Jaunjelgavas vietā. Tāpat vēsturnieks Juškēvičs norāda, ka "Degās" un kaut kur ap "Tenčiem" kūpējušas darvas un ogļu dedzinātavas. "Glemžās" hercoga Jekaba laikā bijusi "manifaktūra", kur austas buras hercoga kara flotei. Nav arī ticams, ka vairāki desmiti, ja arī ne simti, manifaktūras strādnieki ik ritu ar tā laika transportu ierastos no tagadējās Jaunjelgavas. Var izrādīties taisnība veciem nostāstiem, ka tagadējās Jaunjelgavas pirmsākumi bijuši 10 km uz austrumiem. Pavisam nesen, Lipsenu un Ličupju māju laukos, arot uzietas ēku paliekas. Vismaz var domāt, ka līdz oficiālajai Jaunjelgavas dibināšanai, šeit ir paprāva apdzīvota vieta.

Jaunjelgavai pilsētas tiesības piešķirtas 1648. g. un tā saukta bijušam hercogam par godu - Friedrickstadt (Tā tas paliek papiros). Latviešu un lībiešu mēlei šis vārds nav izrunājams. Tautas mutē - Jelgaviņa. Varbūt tas sakarā ar lielo Jelgavu. Varbūt šis Jelgaviņas vārds bija tikamāks vēl neasimilētiem lībiešiem (Jelgav - lībiski - pilsēta). Drīz pēc pilsētas tiesībām tiek piešķirtas arī ostas pilsētas tiesības. Kur atradusies šī osta, nav zināms. Varbūt Lauces grīvā, vai arī preti Dūņas krogam pie tagad Aizkraukles spēkstacijas "noslicinātam" laiviņu kalnam, ko nostāsti min kā senu laivu pārkraušanas vietu.

Jelgaviņa ir ne tikai ostas, bet arī jūras laupītāju pilsēta, jo zviedru valdība vairākkārt protestē par Koknesei adresēto laivu aplaupīšanu. Vidzemes zviedri netur labu prātu uz jauno pilsētu. Toties hercogs Jēkabs ir tās labvēlis, visādi veicina tās uzplaukumu. Pilsētā tiek uzcelti divi krogi, viens pilsētai, viens hercogam. Tiek dibināta latīņu skola, kas tajā laikā ir viena no augstākām mācību iestādēm Kurzemē. Četros gados šeit audzēkņiem jāapgūst trīs senās valodas - latīņu, sengrieķu un senēbrēju. Tās uzdevums, šķiet, sagatavot hercogistes muižnieku un pilsoņu dēlus mācībām augstskolā ārzemēs (Kurzemē tādu vēl nav). Jēkabs ir izglītots un enerģisks valdnieks. Viņš pārvalda vairākas valodas. Arī latviešu un nekautrējas tajā runāt. Ir pilns dažādu plānu, kā darīt stipru un bagātu savu mazo valstiņu. Viņš vairākkārt apmeklē jauno pilsētu. Sērenē ir Jēkaba kalns, kas savu nosaukumu dabūjis no hercoga, kas tur kādreiz bijis medībās. Dažādu plānu pilnais valdnieks domā par Daugavas augšteces savienošanu ar Lielupes baseinu. Viens no variantiem ir kanāls no Iecavas uz Lauci. Vēlāk tomēr uzvar Susejas variants, kur sākti jau priekšdarbi. Pa Lauces upi plūst koki pilsētas būvniecībai un eksportam uz Rīgu, bet izcirstajos līdumos rodas Jausērenes muiža. Straujais uzplaukums izrādās īss. Sākas zviedru-poļu karš. Hercogs veltīgi mēģina saglabāt neitralitāti. Zviedri faktiski okupē Kurzemi un sagūsta pašu Jēkabu. Pa mazo valstiņu klejo gan zviedru, gan poļu karavīri. Ļaudis atstāj savas mājas un slēpjas mežos. Pret zviedriem Kurzemē veidojas partizānu kustība, sevišķi mežainākos apvidos. A. Grīns kādā no savām vēsturēm min divus galvenos partizānu grupējumus - Lejaskurzemes apvidū kāda Biriņa vadībā un otru grupu Augškurzemes pusē, ko vadījis legendārais Aklais Valentīns. Virs ar vienu aci, bet skaudru prātu un lielu organizatora talantu. Jaunjelgava jau sen nav patikusi zviedriem un ir viena no pirmajiem kara upuriem.

Pilsēta tikusi postīta vairākkārt. Tās iedzīvotāji slēpjas mežos un pamestajās atlikušajās mājās apmetušies dažādi bandīti. Iesejams, ka tie vēl bijuši karotspējīgi vīri, kas mēģinājuši pretoties okupantiem. Mežos, apm., 5 km no tagadējās Mentas stacijas ir virkne pakalnu, kurus tauta dēvē par Pagrabu kalniem. Nostāsti vēsta, ka tur bijuši sāls, maizes, pulvera u. c. pagrabi. Kas šos pagrabus racis un kad, par to nostāsti klusē. Daudzi apsvērumi liek domāt, ka šeit varēja būt Aklā Valentīna partizānu bāze, kurā iemitnieku skaits varēja sniegties vairākos sim-

tos un līdz ar to palikušo jaunielgaviešu slēptuve. Tie nu jau seni laiki.

No sērenieša Jorga Nokalna atstātām vēstulēm.

✉✉✉✉ VĒSTULES ✉✉✉✉

VĒL PAR MĀKSLU UN MORĀLI

Runāt par mākslu un morāli ir tāpat kā runāt par ārstēšanu un ētiku, uzsverot, ka, Hippokrata zvērstu pārkāpjot, ārsts iegūst Dieva dusmas un sodu.

Ir izdevīgāk runāt par mākslu un aistētiku, kas ir mākslas galvenā īpašība un kas visvairāk saistis mākslinieka uzmanību, pēc tam, kad tas visā pilnībā iepazinies ar mākslas radīšanu, ir kļuvis sava amata meistars un tad aiziet tajā nākamajā joslā, kur viņam atvērsies jauni apvēršņi, domas kļūs transcendentālas, amats kļūs pakļauts mākslai. Impulsi, dažādas ieceres varēs nākt no citu gleznotāju darbiem, no dabas, kas reti kļūdās, no vēstures, reliģijas un visas šīs ieceres mākslinieks pārkausēs savā prātā, ar savu aistētisko mēru, savos darbos atklādamas jaunas patiesības un viņš daudzējādi būs avangardista lomā, šad tad nesaprasts.

Nav slikti, ja mākslinieks ir askētisks, un to bieži vien prasa viņa trūcīgie dzīves apstākļi, taču tas negarantē labu mākslas darbu, un vēsture ir pilna ar jautriem hēdonistiem, bohēmiešiem, kas arī ir bijuši lieli gleznotāji (Rubens, Tidemanis u. c.) Tas ko E. Upenieks savā rakstā attiecina uz mākslinieku, tikpat labi attiecās arī uz ārstu, kam jābūt 'pazemīgam, garā augstirdīgam, prātīgam, stipram, savaldīgam, vienkāršam, tīram un vaļsirdīgam'. Joks te ir tas, ka šos adjektīvus var attiecināt uz ikkatru profesiju, amatu un darbu, resp., šie adjektīvi ir tik vispārēja rakstura, ka īpaši izcelti neko nenozīmē. Iedomājaties mākslinieku, kas ir lepnīgs, bezsirdīgs, neprātīgs, vājš, nesavaldīgs, komplicēts, vienmēr ar krāsām noziedies un noslēpumains, bet... LABS gleznotājs. Vismaz viņa biogrāfija būs interesantāka.

Jau labāk izdevies ir salīdzinājums uz mākslinieku raudzīties kā uz bērnu vai neprātīgu cilvēku: ir taču zināms fakts, ka pirmskolas bērnu zīmējumi ir visradošākie ar neierobežotu fantāziju. Askētiem ir noderīgs visās dzīves fāzēs, visām profesijām un visiem amatiem, ieskaitot pārmaksātus ārstus, kas slimniekus laiž cauri triecientempā, parakstot vajadzīgas un nevajadzīgas zāles, un pelnot vairākus simt tūkstošus dolārus gadā, vairāk nodarbojas ar naudas ieguldīšanu, īpašumu pirkšanu un visu dzīves ērtību baudīšanu - te "tiešām askētisms prasa lielu uzpurēšanos".

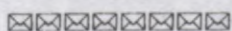
Pretstatā, mākslinieks, kas ir neapkurinātu garāžu, kur tas pavada dienas un nakts, būs askētisks pilnīgas nepieciešamības dēļ.

Vairāk nekā aistētikas mērauklas un morāles māksliniekam ir vajadzīga saprotoša un atsaucīga publika, atsaucīgi kritiķi, kas ierodas izstādēs, raksta avīzēs un žurnālos. Tāpat māksliniekam var palīdzēt mākslas mecenāti, kas saredz vērtības, kuņas mākslas darbs atspoguļo.

Nevar arī teikt, ka renesances māksla atspoguļo visu svarīgāko mākslā. Varam atgriezties un sākt ar seno Ķīnu, Ēģipti, grieķu un romiešu mākslu, Bizantīnas, renesances, baroka, rokoko periodiem, tad ieskatīties neo-klasicismā, impresionismā, fovismā, kubismā, abstraktajā mākslā un būtu jāpazīst viss mākslas spektrs, lai objektīvi izvērtētu mākslas darbus.

Nedomāju, ka jebkurā mākslas periodā 'eņģeļi maskējās kā gaismas nesēji', jo mēs šeit nerunājam par mākslas modēm. Kas notikās ar gleznām, kas bija izstādītas 1895. g. Čikāgas pasaules izstādē? Toreiz iedomājās, ka gleznām ir jābūt 'narratīvām'... un vēlāk eņģeļiem pajuka spārni, ka spalvas vien paputēja. □

T. Ķikauka

VECĀS DERĪBAS TULKOŠANA

Atbilde Osānu Kārlim.

Vecā Derība ir viena no visvērtīgākām grāmatām pasaulē. Tā satur ļoti vērtīgas literatūras, židu vēstures, folkloras un reliģioza rakstura tēlojumus. Tā arī vienmēr bijusi strīdus iemesls. Tādēļ jau arī radusies Kristīgā ticība. Katoļiem tādēļ bija aizliegta Bībeles lasīšana un katoļu mājās Bībeles nebija. Tie, ļoti pareizi darīdami, bija atstājuši Bībeles skaidrošanu priesteriem, kas ie-

dziļinājušies Bībeles un vecu rakstu tulkošanā un izskaidrošanā. Priesteri prata atšķirt reliģijai piederošo no pārējā. Pārfrāzējot Jēzus vārdus: "Dot to, kas Dievam pieder un ķeizaram (vēsturei), kas ķeizaram pieder."

Bieži vien cilvēks, kas, no mūsu laika vērtējuma, pastrādājis noziedzības, devis arī ētiskas un reliģiskas vērtības. Mozus vairākkārt pavēlējis genocīdu. Piem.: 5. Mozus gr. (Deuteronomy) 2:34,35: "Iekarojām visas viņu pilsētas un nokāvām virus, sievas un bērnus, mēs neatlicinājām neviena" un turpat tālāk 3:4 - 6 "tā darijām ar 66 pilsētām". Genocīds pavēlēts vairākkārtīgi. Te tikai daži no tiem: Jozuus 8:22-26, 9:24, 10:40 - "Jozuus apkāva visu to zemi un neatlicināja neviena, kam bija dvaša, kā tas bija pavēlēts." Tas pats Mozus, kas to pavēlējis, devis mums baušļus. Te nu ir jāpatur prātā, ka Bībele rakstīta pirms tukstošiem gadu.

Tāpat arī Jaunajā Derībā Pāvila rakstītais jāuzņem ar apdomu, kā kuņa katrā Dieva gribas tulkotāja personīgās domas. Acīm redzot, Pāvils nav bijis "dāmu draugs", jo ticības lietās tām piešķīris necilu lomu. Bet vai kāds vēl mums pasniedzis tādu humānisma pērli, kā 1. Korintiešiem 13:4-13? Šajos pantos viņš paskaidro, kas ir mīlestība. To derētu izlasīt katram pašam, it sevišķi tiem, kas grib doties laulības ostā, un vēl pārdomāt, vai viņi to varēs.

Kristīgiem būtu gan ieteicams vairāk turēties pie Kristus mācībām un ticības lietās mazāk maldīties par Vecās Derības labirinti. Jēzus skaidri pateicis Jāpā 13:34: "Jaunu bausli es jums dodu - ka jūs cits citu mīļējat" - ar to arī izteikta visa bauslība un pravieši (arī Mat. 22:39-40).

Gribu arī vēl pasteigties palīgā Brūveram, kamēr viņš vēl nav ar bozi "stāvus zemē iedzīts."

1. Ja Brūvers ir cēlies no Kurzemes, tad viņa uzvārdam jābūt Brūvers, nevis Brūveris. Tāmieku izloksnē nav "ja" celma. Piem.: brāls, dat brālam etc.

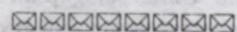
2. Brūvers nenovēl un nenotiesā Osānu Kārli "mūžīgai pazušanaī jeb ellei", viņš tikai par to bailojas un ieteic Osānam "maīnīt nostāju". Pēc Brūvera (gan mazliet primitīvā) Bībeles tulkojuma, tas varētu tā notikt. Manuprāt, "mūžīga pazušana" un "elle" nav tas pats. Ar "mūžīgu pazušanu" iedomājos nebūtību. Tas būtu kaut kas līdzīgs bezsappu mūžīgam miegam. To, varbūt, pat izvēlētos viens otrs, kam šinī pasaulē nav veicies un kas baidās pēc nāves nonākt līdzīgos apstākļos. Budistiem tas liekas pat vislabākais pēcnāves atrisinājums. Tā, Brūvers Osānam piedāvā 3 iespējamības aizsaulē.

3. Nepareizi arī Brūveru vainot par Bībeles teksta pārtaisīšanu, kaut gan arī Osānam ir taisnība. Osāna minētajā Bībelē tiešām Jēzus ir saukts par Dieva Svēto. Tā tas ir Jehovas liecinieku Bībelē. Viņi gan atzīst Jēzu par Dieva Dēlu, bet nepiekrīt trīsvienības idejai, kur Jēzus pielīdzināts Dievam. Citās Bībelēs, piem., Latviešu Bībelē, kas izdota Helsinkos 1948. g., minētais pants Jāpā 6:68 ir: "Un mēs esam ticējuši un atzinuši, ka tu esi Kristus, tā dzīvā Dieva Dēls." Slavenajā King James versijā šis pants ir: "And we believe and are sure that thou art that Christ, the Son of the living God."

Osānu Kārļa reliģiskā pārliecība ne visiem viegli saprotama. Viņš savā dievatziņā vēlas paturēt tikai viscēlākās jūtas, daļumu un dvēseles skaidrību, atsiļājot visu "nedievišķo", kā viņam nepieņemamu. Lai to varētu, ir jābūt meklētajam un jasadurās ar tradīcijām un rituāliem, kam dekoratīva, bet iemīļota loma caurmēra cilvēku dzīvē.

Lai viņa spalva arī turpmāk nepieķūst. Oponenti gan varbūt vēlētos mazliet maigākas atbildes, bet mums, lasītājiem viņa ļoti asprātīgie un labi notēmētie cirtieni ir īsts baudījums. □

J. T. Beldavs

NEPĀRTAISĪT CITĀTUS

Ar citātu pārtaisīšanu un sagudrošanu noņem J. Liepiņš, Florīdā, savā rakstā "Vēlreiz par Dievu" (MLB Ziņotāja jūlija/avgusta numura 15. lpp.) - man piedēvēdams izteicienus, kādus es neesmu lietojis. Viņš raksta: "Tikai man žēl, ka mans raksts ieļauja kungu Osānu un ka viņam nepatīk kristiešu, židu, musulmāņu un indiešu Dievs."- Kāpēc "ieļauja"? Muļķības! Ja man ir kāds iebildums, piezīme vai papildinājums pie J. Liepiņa raksta, tas nav nekāds "ieļaujums". Vai J. Liepiņš ieskata, ka viņa vārdi ir kaut kas galīgs, negrozāms, kā Mozus

bauslības galdīpi? Un kur, kad, kurā vietā es esmu teicis, ka man "nepatik kristiešu, žīdu, musulmāņu un indiešu Dievs? - Kāds "indiešu Dievs"? 82% indiešu ir hinduisti, un hiduisms Dievu nepazīst.

Tālāk: "Kungs Osāns nepaskaidro, kā viņš zina par cilvēka likteni, viņa dabu pēc nāves." Protams, ka es nepaskaidroju, jo es par to neko nezinu un nekur neesmu teicis, ka kaut ko zinu. Lūdzu, Liepiņa kungs, nāciet priekšā ar pierādījumu - manis teiktiem vārdiem, ar precīzu citātu, nevis Jūsu paša sagudrotu muldējumu!

Vēl tālāk: "Kungs Osāns vaino Dievu Lisabonas zemes trīces cilvēku zaudējumos." - Kad, kur es to esmu darījis? Lūdzu atkārtot manus vārdus!

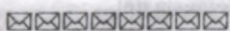
J. Liepiņš raksta: "Katrs katoļu bērns, kas ir sajēmis Pirmo Svēto Komūniju, var dot izsmiejošu atbildi kunga Osāna voltēriskajiem jautājumiem". - Protams. Tikpat "izsmiejošu atbildi" es varētu saņemt no Rīgas zooloģiskā dārza papagaiļa.

Vēl viņš raksta: "Latviešiem nav pa ceļam ar Voltēru." Es esmu latvietis un man ar Voltēru ir nesalīdzināmi vairāk pa ceļam nekā ar Mozu, Dāvidu vai Zālamānu. J. Liepiņam, acimredzot, ir otrādi. Bet abi divi mēs esam tiesīgi runāt tikai paši par sevi, nevis par latviešiem vispār. J. Liepiņš nav nekāds pilvarnieks runāt latviešu vārdā. Arī salīdzināt Voltēru ar Staļinu ir absurds, par ko pat zirgs smiesies, ja to dzirdēs, ja vien sapratis teikto. Iekāpot un iznīcināt tautas Staļins varēja mācīties no Dāvida, nevis no Voltēra.

J. Liepiņš vairākkārt atsaucas uz "pārdabisko pasauli". - Kas tā tāda? Kur tāda radusies, kur tāda ir? Kā Bibēlē lasāms, Dievs radīja tikai vienu solidu fizisku pasauli. Viss, kas šajā solidajā pasaulē atrodas, ir daba, tādēļ viss var būt tikai dabisks. To stāsta un māca katra zinātnes nozare. Pasaulē nevar būt nekā pārdabiska, nekā tāda, kas ietu pāri dabai un pašai pasaulei.

Beigās J. Liepiņš spriež, ka "attiecībā uz zemes trīcēm, kungs Osāns, liekas, nezina neko par zemes slāņiem, zemes kodolu." - Lai viņam tā liekas. Bet ja viņš grib par tām lietām tuvāk pārinterēties, viņš var palasīt manu rakstu "Untumainā Gaja", kas publicēts laikraksta "Laiks" 1994. g. 22. janvārī Nr. 7. □

Osānu Kārlis

VĒL DRUSKU PAR LEĢIONU

Izlasot kritiskus un nievājošus rakstus par leģionu un tā organizētājiem, top, kaut kā, skumji. Jā, pēc kara, pēc visa notikušā, visi esam milzīgi gudri. Esam arī ļoti gudri spriedēji, vai toreizējai Latvijas valdībai, kad bolševiki okupēja mūs pirmo reizi, vai vajadzēja, vai nevajadzēja pretoties, resp., jau nedot pieprasītās bāzes 39. g. rudenī. Var piekrist, ka prezidents Ulmanis rīkojās saprātīgi, saudzēdams tautas dzīvo spēku. Tomēr viņš tobrīd nezināja un neapjauda tos pazemojumus un briesmīgos upurus, kas tautai tik un tā būs jācieš. Un vēl šodien pasaulei ir iemesls teikt, ka, lūk, jūs taču nepretojāties, bet miermīgi ielaidāt sarkano armiju savā zemē. Kā lai to atspēko? Tāpat vienmēr būs dalītas domas, vai amerikāņiem vajadzēja lietot atombombas Japānas sakaušanai. Un katrai pusei būs pārliecinoši argumenti gan par, gan pret. Arī par leģiona vajadzību, vai nevajadzību, domstarpības nekad nebeigsies. Bet tiem, kuri esam brīvprātīgi, vai spiesti tajā dienējuši, nav par to jākaunās. Daudzas leģiona daļas daudzās vietās stiksti un varonīgi cīnījās, lai zemi un tautu atkal nepaņemtu austrumu izvarotāju ordas. Jā, jā, tagad mēs sākam zināt, kādi nodomi bijuši vācu nacionāl-socialistu varas vīriem iekārotajās zemēs. Bet toreiz - kaut nekādas ilūzijas nelolojām, taču to nezinājām. Ne jau to zināja pat mūsu toreizējie "priekšgala" vīri. Bet, kad karā iestājās arī Amerika, tad pat vienkāršie vecie lauku tēvi, ne ar prieku, bet bažām, sprieda, ka nu vācietim karš jāzaudē. Viņi atcerējās I pasaules kara pieredzi. Bet kas tad notiks ar mums?

Lielākai daļai karā - uz nāves laukiem negribas doties. Lielākā daļa nav ne drošsirži, ne varoņi. Bet ko tad? Iet mežā? Kādi jau aizgāja arī, gan nemaz vēl uniformu neuzvelkot, gan vēlāk dezertējot. Un tad? Ienāca Sarkanarmija - atkal jāslēpjas. Tā radās nacionālie partizāni, par kuriem stāsta divas grāmatas "Uz ežiņas galvu liku". Vai tur atkal nebūtu jāstridās, vai tas bija par postu, vai islaicīgu glābiņu pašiem un citiem vajātiem. Kad 1944. gada vasarā padomju spēki jau bija Latgalē un Jelgavā, leģionā

tika iesaukti 25. un 26. gadā dzimušie. Tajos juku apstākļos viegli varēja izvairīties, sevišķi laukos dzīvojošie. Bet sanāca atkal jauna 15. divīzija, Krievijā sakautās vietā. Tātad - nepalika vis pie sarkanajiem. Patiešām traģiski, ka mums jāizkafo kari, kurus neesam ne sākuši, ne vēlējušies.

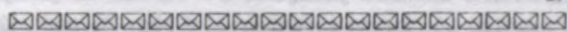
Droši vien, kā visur, tā arī profesionāliem karavīriem ir citādas domas un pieeja kā vienkāršiem ierindas zaldātiem, bet kāpēc gan tiem noliegt arī patriotiskus motīvus. Nav gluži tā, ka toreizējie mūsu vadošie vīri bija tikai vāciešu iztapoņas. Bija jālaipo, jāpiecieš un jāizliekas (Gluži to pašu var teikt par vadošos amatos bijušiem latviešiem padomju ilgajos okupācijas gados). Ne jau visi vācu varas vīri deva labas atsauksmes par vienu otru pulkvedi un direktoru. Tā Ostlandes reichskomisorāta Politiskās nodaļas vadītājs F. Trampekdachs ierosina nomainīt kā nevēlamus ģenerāldirektorus O. Dankeri un A. Valdmani (Strods - Zem melnbrūnā zobena).

Un beidzot, nebūtu jau ģen. Bangerskim jāpiedēvē tik seni "grēciņi", ka viņš, būdams strēlnieku komandieris, runājis krieviski. Un Silgailis, dienot firsta Livena vienībā, droši vien, nerunāja ķīniski. Un ja būtu, kas par to. Karavīra gaitas ir grūtas. Smagi ir karavīra zābaki. To smagumu jūt gadiem ilgi. Bieži vien visu mūžu. Tāpat gadiem un pat visu mūžu ir "cemme" uz kādu priekšnieku, vai priekšniekiem. Bet tas nu ir pārspīlējums, ka Zedelgemā, karavīru barakās, bez svīļpieniem, varēja ieiet tikai viens no leģiona pulkvežiem. Kādā barakā jau tas varētu notikt, bet visumā, tik izlaidušies un nedisciplinēti mēs vēl nebijām.

Ja nu vainojam, nievājam un nicinām savus vadoņus, tad vai mēs ar to pašu nepazemojam un nenicinām sevi? Kādi priekšnieki, tādi padotie. Bet to mēs negribētu. Par visu vairāk mēs ar to darām postu tik ļoti traušlajai dzimtenes tautiešu nacionālai pašapziņai.

Labāk būs, ja, ne glorificēsim, ne noliksim, bet mierīgā garā pieminēsim savas jaunās dienas, kad: "Krievzemes purvu dūkstis un sniegos, tēvzemes tirumu malās, Prūsijas silos un gūsta drātis draugi un - jaunība palika mums."

I. Zilāns

6. SAEIMAS VĒLĒŠANAS

Negaidīti rezultāti atnes lielas neskaidrības.

Aizvadītās 6. Saeimas vēlēšanas Latvijā pārsteigušas gan tautu Latvijā, gan mūs svešumā. Un pats lielākais pārsteigums ir dažādajām politiskajām partijām un to grupējumiem, jo īstenībā nav piepildījušies dažādo izziņu pareģojumi. Tā saucamās, nacionālās partijas nav ieguvušas vairākumu, sociālistiski un komunistiski noskaņotām partijām un arī nacionālistu partijām, pieskaitot Latvijas Ceļa deputātus, vairākums nesanāk. Abām grupām ir vajadzīgi Sociālistiskās partijas vai vairāku pretējo grupējumu deputāti, lai vairākumu veidotu. Tas nozīmē, ka politiskos kuluāros jau notiek un līdz Saeimas sanāksšanai notiks dažādas tirgošanās. Jācer, ka valsts prezidents varēs nākošās valdības sastādīšanu uzticēt Latvijas neatkarības balstītājiem un ka tie atradīs kopēju valodu Latvijai svarīgos jautājumos.

Pēc zinātāju atzinuma, mūsu balsis ārzemēs esot nodrošinājušas vismaz vairāku nacionālistu pārstāvju ievēlēšanu. Bez tām sociālistiem, varbūt būtu bijis nepieciešamais vairākums. Tā tad mūsu balsim ir bijis savs noteikts svars. Kanadā tas varēja būt vēl lielāks, jo tikai 2234 no 4040 reģistrētiem Latvijas pilsoņiem piedalījās vēlēšanās (55.29%!) Žēl. Tik daudzi no mums neizmantoja demokrātijas spēcīgāko mandātu.

Nodotās balsis sadalījās šādi:

Tēvzemei un Brīvībai (14. sar.)	964 balsis
Latv. Zemnieku koalīcijai (2.)	499 balsis
LNNK (18.)	422 balsis
Latvijas Ceļam (17.)	154 balsis
Tautas kustībai Latvijai (13.)	121 balsis
Latviešu Zemnieku savienībai (7.)	27 balsis
Tautas Frontei (15.)	10 balsis
Mūsu Zemei (12.)	7 balsis
Demokrātiskajai partijai Saimnieks (9.)	7 balsis
Latvijas Vienības partijai (4.)	3 balsis
Latvijas Liberālajai partijai (1.)	3 balsis
Latvijas Nacionālajiem demokrātiem (11.)	2 balsis
Demokrātu partijai (19.)	2 balsis

Latvijas Krievu pilsoņu partijai (8.)	1 balss
LDDP un koalīcijai (5.)	1 balss
Tautsaimnieku partijai (16.)	1 balss

Kopā 2.224 balsis

Nevienam balsim nebija saņemusi: Maznodrošinātie (3.), Tautas saskaņa (6.) un Latvijas sociālisti (10.).

Latvijā no 19 partijām 5% balsu barjeru sasniedza 9, kas pēc saņemto balsu skaita ieguva 100 deputātu vietas LR 6. Saeimā. Pēdējās ziņas rāda, ka deputātu sadale ir šāda:

Latvijas Ceļam	18
Demokrātiskajai partijai Saimnieks	18
Tautas Kustībai Latvijai (Zigerists)	16
Tēvzemei un Brīvībai	14
LNNK un LZP	8
Latvijas Vienības partijai (Kauls)	8
LZS & KDS & LDP	7
Tautas Saskaņai (Jurkāns)	6
Sociālistiskajai partijai	5

Ievēlēto deputātu saimē šoreiz ir vairs tikai 3 rietumlatviešu pārstāvi līdzšinējo 17 vietā: Juris Sinka, T & B (Vācija), Aristīds Lambergs, LNNK un LZP (ASV) un Gundārs Valdmanis, LVP (Montreala, Kanadā). Iespējams, ka līdz 6. Saeimas sanāksšanai novembra sākumā ir vēl kādas pārmaiņas, bet tādas patlaban negaida. Jaunais Saeimas sastāvs ievērojami atšķirsies no pagājušās. Šis fakts par sevi radījis daudz pārmaiņu un prasi pielāgošanās laiku.

Nav šaubu, ka valdību varēs sastādīt tikai 2 veida koalīcijas: vienu var veidot Saimnieks, bet otru - Latvijas Ceļš vai Tēvzemei un Brīvībai. Jauns pārsteigums būtu, ja varētu izveidoties vēl cita koalīcija, jo tādā gadījumā nacionālistiem būtu jābrāļojas ar sociālistiem vai pat komunistiem, kas, šķiet, ir pilnīgi neiespējami. Zigerista partija, kas vēlēšanās izgāja kā labā spārņa partija, pēc tam it kā esot izteikusi vēlēšanos pieslēgties sociālistiem un komunistiem. Tas ir pavisam negaidīts atgājiņš, kas ir pārsteidzis daudzus. Jautājums ir - vai visi šīs partijas ievēlētie deputāti būs gatavi šādam krasam pagriezienam, kas varētu apdraudēt Latvijas nākotni, piekrist. Izteiktā Zigerista nostāja liecina, ka viņš rīkojās tikai pēc saviem personīgiem ieskatiem un līdz ar to nav ieinteresēts veicināt Latvijas demokrātisko attīstību. Tādēļ jāpasauc viņa nolūki un ar nezināmu avotu naudu reklamētā kampaņa. Šāda rīcība ir plīkš tiem, kas rietumos tik dedzīgi iestājas par šo partiju un par tās vadītāju pašu. Šķiet, ka šodienas Latviju dominē dažādas naudas, naudas "mazgāšana" un krīzes, kuŗu radīšanā piedalās arī apšaubāmi spēki, kuŗiem neinteresē šis mazais valsts atjaunošana un valsts vadīšanas nodošana latviešu tautas rokās.

Laiks rādis, kā patreizējie Latvijas politiķi atrisinās 6. Saeimas vēlēšanu sarežģīto kamolu, kuŗa radīšanā tie paši vainīgi, jo nebija atraduši valodu un mērķus, kas atbalsotos plašākās vēlētajū grupās. No kļūdām jāmacās. Jācer, ka pa tām nebūs pārāk dārgi jāmaksā. Tālredzīga rīcība un kopēja ceļa atrašana varēs veidot jaunu vienību, pēc kuŗas jātiecas. Tai jānāk, jo latviešu tauta un zeme ir pelnījusi pašu valsti un pašu cilvēku vadītu valdību tās nākotnes īstenošanai. □

M. P.

TAUTAS IZMISUMA SOLIS

Citādi nevaru vērtēt un izskaidrot Latvijas 6. Saeimas vēlēšanu rezultātus. Tā ir traģēdija. Neticu, ka ir kāds, kuŗu balsosšanas rezultāti nepārsteidz.

Kas gan varēja domāt, ka par "Latvijas ceļu", kuŗa deputāti 5. Saeimā un šīs partijas valdība tautas vairākumu noveda nabadzībā un postā, - atkal balsos tik daudzi, atkal noticēs viltus solījumiem?

Kas gan varēja noticēt, ka Demokrātiskā partija "Saimnieks", kuŗas priekšgalā ir nesenais LKP CK sekretārs Ķezbers, nesenais iekšlietu ministrs Červers, kas nespēja valsti cīnīties pret bandītiem un zagļiem, - saņems tik lielu vēlētajū uzticību? Vai tiešām Latvijas pilsoņu vidū ir tik daudz gribētāju atgriezties imperiālistiskajā Krievijā?

Kas gan varēja ticēt, ka Kaulam, kuŗš darbojās kopā ar pučistiem pret Latvijas neatkarību, kuŗu Gorbačovs paņēma sev

par padomnieku, kuŗš būdams "Ādažu" kopsaimniecības vadītājs, palīdzēja krievu armijas militāristiem iegūt īpašumā zemi un tādā veidā nostiprināties uz mūžīgiem laikiem Latvijā, - tautas liela daļa dāvās uzticību?

Un vai Zigerists pats ticēja, ka tik daudzi viņam noticēs, ka viņš patiesi vēlas redzēt Latviju kā patiesi neatkarīgu nacionālu valsti? Ka tāds nav viņa nolūks, - to viņš pateica nepārprotami skaidri intervijā tūlīt pēc vēlēšanu rezultātu uzzināšanas. Viņš cerot kļūt par premjermministru. Viens no pirmajiem uzdevumiem - visu politiku un ekonomiju pārorientēt uz Austrumiem, uz Maskavu, kur valda imperisti un vēl lielāks bads nekā Latvijā, dzīvo pēnācēji tiem, kas slepkavoja latviešus, līvus un citu tautu godīgus, nevainīgus cilvēkus, kas apspieda tautas.

Kāpēc tik maz apliecināja uzticību nacionāli patriotiskajām partijām, LNNK, kuŗa pirmā un jau no savas darbības sākuma cīnījās par valsts neatkarību, par nekavējošu Krievijas bruņoto spēku izvešanu no Latvijas, par iepludināto kolonistu aizbraukšanu, par Latviju kā latvisku, nacionālu valsti, par latviešu valodu kā vienīgo valsts valodu, par tautas tradīcijām un kultūras uzplaukumu?

Kā izskaidrot tādas vēlēšanu rezultātus? Kas vainīgs?

Vainīgs ir "Latvijas ceļš" un tā sastādītās valdības, kas tautu noveda līdz nabadzībai, izmisuma solim, kuŗš līdzinās pašnāvībai. Šādi vēlēšanu rezultāti liecina, ka uzvaru noteica arī tas, cik katrai partijai bija naudas reklāmai.

Šādi vēlēšanu rezultāti liecina, ka lielai tautas daļai ir nenoturīga atmiņa, tā ātri aizmirst nodarītās pārestības un istos vainīgos, lēti notic solījumiem un tukšiem vārdiem.

Notikušajā traģēdijā saskatāmi vainīgie ne tikai Latvijā, bet arī Maskavas loma.

Pašreiz vēl grūti pateikt, kas notiks tālāk. Vēl nav zināmi vēlēšanu galīgie rezultāti. Nav zināms, kuŗai partijai vai koalīcijai Valsts prezidents uzticēs sastādīt jauno valdību.

Neticu, ka valdību sastādīt uzdos Zigerista kunga vadītajai partijai, kaut arī tā saņēmusi visvairāk balsu (pēc aptuveniem rezultātiem), jo šai partijai būs grūti atrast sabiedrotos, lai dabūtu 51 balsi Saeimā.

Maz arī ticams, ka valdību uzticēs Demokrātiskajai partijai "Saimnieks" tā paša iemesla dēļ.

Jāpieļauj doma, ka valdību sastādīt uzdos atkal "Latvijas ceļam". Tādā gadījumā nav zināms, ko šī partija aicinās kā sabiedrotos. Vai "Saimnieku"? Kaula partiju? Varbūt nacionālo partiju bloku? Ja notiktu pēdējais, manuprāt, mēs to varētu pieņemt kā mazāko no ļaunumiem un ar stingriem noteikumiem.

Bet var taču būt, ka Valsts prezidents izšķiras par taisnīgāko variantu, proti, uztic valdību sastādīt nacionālo partiju blokam: "Tēvzemei un brīvībai", Latvijas Zemnieku savienībai un LNNK? Šodien vēl precīzi nezinām, cik šīm partijām kopā būs deputātu, bet pagaidām Nacionālajam blokam ir vismaz 29 vietas Saeimā. Protams, nāktos aicināt arī "LC", ievērojot zināmus noteikumus. Ir jāmeklē tautas interesēs labākā izeja. Nešaubīgi varam teikt, ka LNNK darīs visu iespējamo latviskas Latvijas labā, neatkāpjoties no saviem pamatprincipiem un turpinot par tiem cīnīties, bet arī saprotot situācijas sarežģītību. □

E. Berklavs,
1995. g. 5. 10.

LNNK DARBĪBA PĒCVĒLĒŠANU PERIODĀ

Es informatīvi pastāstīšu, ko ir darījusi LNNK frakcija Saeimā un partijas vadība nedēļā pēc vēlēšanām. Jau no pirmdienas tika analizēti vēlēšanu rezultāti. Protams, bija ļoti grūti to darīt, jo vēl nav zināms, kuŗi cilvēki ir ievēlēti Saeimā. Jau, sākot no otrdienas, mums ir notikušas daudzas un dažādas konsultācijas gan Nacionālā bloka robežās, gan ārpus tā. Svarīgākās - ar "Latvijas ceļu". "LC" bija pieņēmis lēmumu, ka viņi runās absolūti ar visām partijām. Mēs neesam saņēmuši nekādu uzaicinājumu oficiālā līmenī runāt ne ar Demokrātisko partiju "Saimnieks", ne ar Zigerista partiju. Ja šāds uzaicinājums būs, tad mēs spriedsim atsevišķi, vai ir nepieciešamas šādas sarunas. It sevišķi pēc preses konferences ceturtdien, kur mēs redzējām, kā par savu apvienošanos pasludināja Demokrātiskā partija "Saimnieks", Zigerista partija, TSP, Kaula Vienības partija. Protams, savu atbalstu neslēpa interfronte jeb "Līdztiesība", jeb Sociālistiskā partija. Reizē viņi ieradās preses konferencē, pirms tam viņi konsultē-

jās. Televīzijas intervijā Sociālistiskās partijas līderis Stroganova kungs teica, ka Sociālistiskā partija apsver domu par atbalstu šai kreisajai koalīcijai. Mēs visi ļoti labi zinām, ka Sociālistiskās partijas vienīgais nosacījums, lai viņi atbalstītu kādu partiju, ir pavisam vienkāršs - no cietuma jāatbrīvo Rubiks. Tālākās sekas katrs var iedomāties. Vērojot, kā veidojas pēcvēlēšanu koalīcija, kuŗā ietilptu DP "S", Kauls, Jurkāns, Zigerists un Rubiks, man nav jākomentē, kas no šādas apvienības iznāks un ko tas nozīmēs Latvijai. Tas arī deva pamatu vēl pirms paziņošanas par šādas koalīcijas oficiālu izveidošanu - jo no dažādiem avotiem par tās veidošanos ziņas mums pienāca agrāk - izveidot Nacionālo bloku, kuŗā ietilpst LNNK, "TB" un LZS koalīcija. Gribu piebilst, ka no LZS koalīcijas pārsvarā ir ievēlēti kristīgie demokrāti bet no LZS - E. Grinovskis un P. Putniņš. Ir jautājums par "LC" pievienošanu Nacionālajam blokam. Mēs iesniedzām "LC" savu prasību sarakstu, ja mēs slēdzam kopdarbības līgumu. "LC" to pieņēma un iesniedza savukārt savējo. Tikšanās reizē netika izteikts noraidījums kādam prasību punktam. Viens no pirmajiem punktiem mūsu prasībās ir par Pilsonības un imigrācijas departamenta saglabāšanu un par Naturalizācijas pārvaldes iekļaušanu PID. Ja Nacionālais bloks noslēdz vienošanos ar "LC", tad mēs varam runāt par nākamās Latvijas valdības veidošanu. No abām pusēm ir panākta vienošanās, ka Ministru prezidents un arī finanšu ministrs nāktu no Nacionālā bloka partijām. Par pārējiem posteņiem runāt ir pārāgri. Pēc maniem un manu kolēģu uzskatiem, un it sevišķi "TB" uzskatiem, kuŗiem Nacionālajā blokā ir vairākums, jāapvienojas praktiski ar normāliem noteikumiem, jāievēro savstarpējās intereses, saglabājot Latvijas kā nacionālas valsts ideju un visu, par ko mēs esam cīnījušies, - gan pret šo pārspīlēto naturalizāciju, gan par robežām, gan par visu pārējo. Nekādā gadījumā nedrīkst pieļaut Latvijā jaunu, šoreiz jau ar parlamentārām metodēm, apvērsumu. Es negribētu pārspīlēt, bet situācija ir ļoti traģiska. Jo var apvienoties spēki, kas pamatā pārstāv citu valstu intereses. Tie spēki, kas pārstāv Krievijas jeb NVS intereses, un tie, kas pārstāv nenoskaidrota kapitāla intereses ne tikai no Vācijas, bet arī no Spānijas, Ziemeļitālijas un Portugāles. Šīs intereses nav Latvijas intereses. Šī koalīcija, izvirzoties, ar populistiskiem lozungiem, ar īslaicīgu ekonomiski sociālās situācijas uzlabošanu Latvijā, var praktiski pārsvītrot visu, ko mēs kopš 1987. gada un vēlāk 1990.-1991. g. esam sasnieguši. Tā ir reāla iespēja Latvijā tuvākā pusgada laikā. Ja izveidosies šāda valdība, turklāt ar sociālistu atbalstu un ja brīvībā būs Rubiks kā Sociālistiskās partijas vadonis, kopējās komunistiskās internacionāles loceklis un ja šī partija vēl legāli darbosies Rīgā, var tikt uzsākta masveida naturalizācija, mainot pilsonības likumu parlamentārām metodēm. Mēs labi varam iedomāties, kāda tad būs tālākā Latvijas virzība. Tādā gadījumā Latvija meklēs izdevīgākus ekonomiskos un militāros partnerus, un tie atrodas uz austrumiem no Latvijas robežas. Šīni gadījumā ir absolūti nepieciešama centrisko, liberālo, konservatīvo un nacionālpatriotisko spēku konsolidācija ar vienotu devīzi - Latviju kā neatkarīgu valsti. Mūsu pretiniekiem šobrīd, pieskaitot sociālistus, balsu ir vairāk nekā mums, bet šīs ātrās preses konferences, šie paziņojumi nav vēl izšķirošais solis. Latvijā pastāv pati galvenā valstiskā institūcija reprezentācijas un pārstāvniecības jomā - tā ir Valsts prezidenta institūcija. Valsts prezidentam vienīgajam Latvijā ir dotas tiesības aicināt ministru prezidentu sastādīt valdību. Un ne Latvijas Satversmē, ne likumā par Ministru kabineta iekārtu, ne citos Latvijas likumos nav noteikts, kādā veidā viņam šis cilvēks jāizvēlas, viņam vienīgi jābūt pārliecībai, ka šis cilvēks kalpo Latvijai, ka viņš ir spējīgs sastādīt valdību un savukārt šī valdība ir spējīga darboties Latvijas valsts interesēs.

Esmu pārliecināts, ka pretējās koalīcijas veidošanās process nav noslēgts. Bojāra kungs pa radio ir teicis pareizus vārdus - gan Zigerista partija, gan Kaula partija, gan citas tagad praktiski krāpj vēlētajus, jo nevienā no programmām netika teikts par vienošanos un draugu meklēšanu Krievijā, par Rubika izlaišanu no cietuma, par vienošanos ar sociālistisko partiju "Līdztiesība" un tā tālāk. Savu vārdu vēl varētu teikt deputāti no šiem sarakstiem, kas ir ievēlēti Saeimā. Preses konferencē no šīs koalīcijas ir uzstājušies tikai daži cilvēki. Preses konferencē visai apkaunojoši skanēja - tas daudziem atvēra acis - ka pretendents uz Ministru kabineta sastādīšanu neatļāvās runāt bauru valodā, bet runāja svešvalodā. Čevera kungs ar priecīgu smaidu pazi-

ņoja, ka nu visiem būšot jānācās vāciski. Šīni situācijā Nacionālais bloks konsultēsies gan ar citām partijām, gan atsevišķiem šo partiju pārstāvjiem, gan ar Saeimā ievēlētiem deputātiem par vairākuma izveidošanu Saeimā ar nolūku izveidot Latvijas konsolidējošo jeb reformu, jeb krīzes valdību. Tas nebūs parastais Ministru kabinets klasiskajā variantā, kad uzvarējusi partija, varbūt pieaicinot klāt kādu no mazākajām partijām, sastāda valdību. Šim Ministru kabinetam praktiski būs jādarbojas krīzes apstākļos, un tas nozīmē, ka no pretējās puses gaidāmi visdažādākie uzbrukumi un ne tikai korektā formā. Kā mēs zinām, mūsu kolēģas no citām partijām, kas nav apvienojušās Nacionālajā blokā jau ir izteikušies par braucieniem uz Sibīriju, kas būs nepieciešami, par sēdināšanu uz mietiem, gan par to, ka striķu var pietrūkt utt.

Mūsu Rietumu partneri un kolēģas ļoti citīgi ieklausās, kas notiek Latvijā. Es domāju, ka Latvijas gaiši zaļais iekrāsojums, kas nozīmē pagaidām neapdraudētu teritoriju, pamazām pārvēršas melnākā toņkārtā - jau kā teritorija, kas vistuvākajā laikā būs apdraudēta ar pilsoņu nepakļaušanos, ar robežu maiņām utt. Ko tas nozīmē Latvijas investīcijām, kredītiem, starptautiskiem sakariem, ieiešanai dažādās Eiropas institūcijās - tas ir pilnīgi skaidrs. Salīdzinājumā ar pārējām Baltijas valstīm Latvija nokrīt ļoti zemu. Tā tuvojas nestabilajām NVS valstīm un Balkānu valstīm, kur notiek vardarbīga konfrontācija.

Tādēļ jādara viss iespējams, lai veidotu vairākus iespējamus nākamā Ministru kabineta modeļus. Kā izriet no Valsts prezidenta paziņojumiem un intervijām presē, viņš ir noraidījis domu, ka būtu ļoti ātri un steidzami jānosauca nākamais Ministru prezidents. Domāju, ka tas būs pavisam neilgi pirms 6. Saeimas sanāksšanas, kas notiks 7. novembrī.

Mēs turpināsim konsultācijas ar citām partijām un atsevišķiem cilvēkiem. Nevienam nav redzējis šo pretējo spēku koalīcijas programmu. Humānā palīdzība - lietoto drēbju un garantijas termiņu pārsniegušo zāļu un konservu piegādāšanā Latvijā milzīgos daudzumos. Šāds variants ir ļoti plaši pieņemts 60. gadu beigās un 70. gadu sākumā mazajās Āfrikas valstīs, kur bija dažādi nemieri un vienmēr uzradās labvēļi, arī starptautiskās organizācijas, kas 1-2 gadu laikā piebēra šīs valstis ar pārtiku, zālēm un citu. Tautas kļuva atkarīgas no šīs humānās palīdzības, un nevienam vairs negribējās banānus noraut no koka, jo tos varēja ēst no bundžiņas, kuŗas piegādāja labie onkuļi. Uz Latviju, uz Latvijas bauriem tiek izstrādāts gluži tas pats variants. Protams, vēlāk te nāks lielākas kompānijas un firmas. Mēs esam tuvāk Eiropai, un darbaspēks te noteikti būs lētāks nekā Taizemē, Malāzijā, Indonēzijā, kur šīm firmām tagad ir savas filiāles. Vēl vienu bīstamību gribēju paskaidrot šajā politikā - par iespējamo naudas drukāšanu. Ja devalvēs latu, pieaugs inflācija, bet ekonomiski ir aprēķināts, ka, uz šī pamata palielinot pensijas pat līdz 100 latiem un attiecīgi arī algas, lielais inflācijas lēcienis iestāsies pēc 2-2,5 mēnešiem. Tas nozīmē, ka varbūt pat 3 mēnešus tauta dzīvos ļoti priecīgi - cenas uzreiz nepacelsies, paies kāds laiks. Kāpēc šie divi trīs mēneši? Tas ir laiks, kuŗā tiks pieņemts Latvijas Republikas 1996. g. budžets. Tātad šī valdība, kas būs tik kolosāli laba pret tautu, var izturēt šo pārbaudījumu ar budžetu, jo šajā laikā sociālais līmenis pēkšņi - taisni uz Ziemassvētkiem - būs pacēlies. Tauta būs priecīga un laimīga. Tātad tie nav tikai populistiski solījumi, visam ir racionāls kodois. Manuprāt, šīs pretējās partijas nebūt nesanāca kopā pirmo reizi Saeimas Sarkanajā zālē preses konferencē. Cilvēki no šīm grupām vai cilvēki, kas finansēja šīs grupas, noteikti agrāk tikušies, un plāns jau bija izstrādāts.

Mēs darīsim visu iespējamo un pat neiespējamo, lai līdz 7. novembrim tiktu sastādīts Ministru kabinets, kuŗā galvenā loma būtu Nacionālajam blokam un kuŗā tiktu piesaistītas tās partijas, kas būtu gatavas ievērot Nacionālā bloka darbības principus.

Vienojoties par Ministru kabineta izveidi, būs noteikti tā galvenās virzības formas, atbildība par attiecīgām struktūrām un valdības un valsts pārvaldes veicamie pasākumi gan pirms budžeta pieņemšanas periodā, gan laikā pēc 1996. g. budžeta pieņemšanas. Domāju, ka tiešām būs tā, kā izteicies Valsts prezidents presē, proti, to, kas veidos Ministru kabinetu, nenoteiks aritmētiku, to noteiks savstarpējā politiskā cīņa un iespēja vienoties un saprasties.

Man ir pārliecība, ka Nacionālajam blokam bez "LC" pievienosies arī citu partiju ievēlētie deputāti Saeimā, kuŗi varbūt

pēc pagājušās nedēļas notikumiem ir sapratuši, ka viņu personīgā politika kardināli atšķiras no principa, ko pauž Čevera-Zigerista bloks, nākot klajā ar saviem nodomiem.

Man ir cerība, ka Nacionālā bloka valdība tiks izveidota un nevienam uz Sibīriju nebūs jābrauc. Un striķus mēs lietosim citur. □

Andrejs Krastiņš,
runa LNNK padomes sēdē.
Pārņemta no Nacionālās Neatkarības
Nr. 36 (158), 3. lpp.

Inta Purva

CERĪBA

Jau beidzies tumsas laiks,
Tik nedzird gaiša dziesmu.
Vēl gars nav modies saņemt ritu
Un meža biežokni mīt
Cilvēks pats.
Cik ilgi vēl
Būs mīgu svešā gultā klāt?
Vai izdeldēt Dievs ļausi manu cilti,
Ko sīkstu vedī laika ceļos?

Sīks asns melnā zemē tvēries
Un bērza skara čukst;
Slēdz bēdu akmeni,
Jo nokauj tikai miesu
Gars iesvaidīts no jauna dzims.

TĀLĀS DIENAS

Tās ir tās dienas tālās
No kuŗām bezmiega naktis
Pie manis atnāk -
Domu meitenes bālās

Tie saules rietī, kā ķiršu lāses
No bērniības vakariem gaišiem
Pa ceļiem sen aizmirstiem staigā
Ar dienām baltām kā tāsīs

Un atmiņas senas, kā zobens sit
Tai esmei kas piepilda telpu.
Un mājā tai vientuļā namā
Kur mana ikdiens rit.

Mani var tālu pasaulē mest
Tomēr arvien
Manā dzimtenē būšu es.

TĒRVETE BŪS - BET VAI PASAKA BŪS?

2. jūlijā Tērvetē, Kanadā, pie Latvijas karoga stāvēja 44 bērni un 11 audzinātāji, dziedāja Dievs, Svēti Latviju. Divas nedēļas agrāk (15. jūnijā) līdzīgs bērnu un vadītāju pulks stāvēja pie karoga un dziedāja to pašu dziesmu, bet tas bija Latvijā, Vaidavas pagastā.

Tērvetē bērniem kājās jaunas Nike vai Adidas kurpes. Krekli kārtīgi, vienādi ar Tērvetes zīmi. Bērni priecīgi, vicina vecākiem ardievas. Latvijā bērniem kājās sandales. Zeķu nav un var redzēt, ka kājas sarīvētas jēlas ar pušumiem, jo kurpes isti neder. Mugurā kreklī, kur kaut kas rakstīts kādā svešā valodā, varbūt somiski, varbūt vāciski - tie iegādāti no humanitārās palīdzības. Viņi nav priecīgi, jo nezina, kas ar viņiem notiksies un viņiem nav kam vicināt. Kāds viņus atveda, izsēdināja no busa un aizbrauca.

Tērvetē izdalām bērniem ābolus. Daži izkož kumosu, tad nolemj, ka ābolu negrib un izmet atkritumos. Latvijā bērniem acis iedegās it kā būtu redzējuši brinumu - ābolu! Sāka strīdīties - kuŗš dabūs lielāko? Un sacensties - kuŗš var visu serdi noēst?

Bērni paliek bērni, kā Tērvetē, tā Latvijā. Visi bija jauki, dziļi, ziņkārīgi, gribēja spēlēties, gribēja draugus iegūt. Visi bija mīļi un gaidīja mīlestību. Visi runāja latviski. Nometnes programmas bija līdzīgas - abās bērni baudīja balles, karniālus, šķēršļu gājienus, sportu, peldēšanu. Abās bija sirsnīgu vakars, kad ar mīļiem vārdiem atvadāmies viens no otra. Atvaidīšanās ir tikpat skumja abās nometnēs.

Tērvetē pēdējā dienā iebrauc bērnu vecāki. Bērni skrien viņus apkāmp - un zin, ka rīt būs jauni, bet droši vien tikpat labi piedzīvojumi. Latvijā atbrauca busiņi no 4 bērnu namiem (Ainažu, Valmieras, Cēsu un Suntažu). Bērni neskrēja šofērus satikt, bet tomēr Ainažu direktriesei deva apkampienus. Cēsu bērnu nama bērni bēga prom, kad redzēja savu busu. Viņi raudāja un turējās pie nometnes audzinātājiem. Kas viņus nākotnē gaida - nezinām. Pret Tērvetes bērniem mājās reti kad paceļ roku, bet Latvijas bērnu namos sitieni nav retums. Tērvetes bērni zin, ka nākošgad viņi varēs atkal sanākt kopā. Bet Pasakas bērns var tikai sapņot, ka viņš būs viens no tiem, kuŗus izvēlēs atkal laist uz nometni. Un ja nometnes rīkošanai naudas nesanāks, tad netiks neviens.

Saviem bērniem mēs, trimdā, dodam, cik vien varam, un tas parasti ir daudz. Varbūt vienu reizi varētu teikt: nepērkam to nintendo spēli vai neiesim uz MacDonalds? Ar ietaupītiem \$ 50 pavērsim vienam bārenim ceļu uz Pasakas nometni. Ja sponsori būs, nometne būs, vismaz vēl vienu vasaru. Un būs bāreņiem skats uz kaut ko labāku, cilvēciskāku.

Ziedojumus var sūtīt: c/o Daina Brauns, 1372 Randall, Ottawa, Ontario K1H 7R3. Tuvāku informāciju, vai bērnu fotogrāfijas un aprakstu variet saņemt no manis - Ingrīda Mazute, 16 Beaverton Ave., Nepean, Ontario K2E 5K4 □

LABOJUMI:

1. E. Upenieka rakstā, Nr. 9/558., 16. lpp., otrā paragrafā, teikuma pēdējā daļā izkrišuši 3 vārdi - "kā tādai tai jātiecas kalpot savam augstākajam ideālam - absolūtajam skaistumam, kas ir Dievs.

2. Tajā pašā MLB Ziņotāja numurā, rakstā Pensionāru saietos, 24. lpp. ieviesusies paša autora kļūda, kur Gundara Valdmaņa ziņojumā par Latvijas partijām un to vadītājiem Alberta Krauja vietā jābūt Albertam Kaulam.

Kvebekas divi mēnestrīpi - Bušārds un Parizo, kas vēlas lai province atšķēļas no Kanadas, nonākuši vienā orbitā un tiem draud saskriešanās.

Lūdzam Kvebekas latviešus ievērot, ka pirmdien, 30. oktobrī, Kvebekā notiks īpašs referendums, kuŗā balstiesīgie vēlētāji balsos par provinces atšķēļanos (Jā-Yes-Ui), no Kanadas, vai (Nē-No-Non) palikšanu tajā.

Kā visās vēlēšanās, kā to tikko piedzīvojām Latvijas 6. Saeimas izraudzīšanā, katra balss ir ļoti svarīga. It īpaši šajā nobalsošanā. Kā balsosīt, tā ir Jūsu izšķiršanās, tikai nezaudējiet savu balsi, jo tā var būt nozīmīga gala rezultātā!

Patreizējās publikas izziņas rāda, ka iznākumu šobrīd nevar paredzēt - jo dati ir tik tuvi magiskajiem 50%. To varētu ietekmēt pēdējā mirkļa vēlētāju izšķiršanās.

Lai piedalītos XX Pasaules ceļu kongresā, kas notika laikā no 3.-9. septembrim Montrealas lielajā Palē de Kongrē (Palais de Congrès), no Latvijas bija ieradušies Latvijas autoceļu direkcijas delegācija, kas ielidoja Mirabeles lidlaukā 31. augustā ceļā no Prāgas. Tajā bija 5 personas - ģenerāldirektors Olafs Kronlaiks, ceļu uzturēšanas daļas vad. Vladislavs Nartišs, ārējo sakaru daļas vad. Andris Veiss, satiksmes ministrijas autoceļu nodaļas vad. - direktors Tālis Straume un tulce Irēna Kardela.

Kongresā bija pārstāvētas ap 80 valstis, piedaloties ap 3000 inženieriem, civilā dienesta darbiniekiem un ceļu konstrukcijas darbos lietoto produktu aģentiem. Bez tehniskiem konstrukcijas un lietoto materiālu jautājumiem apskatīja arī autoceļu plānošanu, ceļu labošanas metodes, jaunākos tehnikas veidus, Francijas inženieru ievērojamo tiltu tehnoloģiju un britu, samērā vienkāršo, bet iespējamo un atzīto ceļu konstrukcijas darbu izsoles norādes un ar tām saistīto specifikācijas, tā neticami samazinot ceļu būves laiku.

Ar Latvijas ceļu būves speciālistu ierašanos Montrealā, montrealiešiem bija izdevība tuvāk iepazīties ar Latvijas ceļu stāvokli, vajadzībām, iecerētā Baltijas autoceļu plānošanu un tā nākotnes izredzēm un latviešu inženieru ārzemēs iesaistīšanos Latvijas ceļu atjaunošanā un jaunbūvē. Diemžēl, neskatoties uz to, ka ziņa bija nodota Montrealas latviešu inženieru kopai, šķiet, nekāda tikšanās ar tālajiem ciemiņiem netika organizēta.

Līdzpemtās tulpes darbu nevainojami, ja ne vēl labāk, varēja veikt mūsu pašu latviešu ceļu konstrukcijas inženieri, kam tehniskie termini angļu-latviešu valodā bija daudz labāk apzināmi kā parastam valodas tulkam. Vai varētu būt šaubas, kam un kādai organizācijai vai kopai šāda abpusēja tikšanās un izkārtošana būtu jāuzņemas? Domāju gan, ka nē! Trūka tikai mazas uzņemības un labas gribas, lai izmantotu šo vienreizējo gadījumu, lai tuvāk varētu ieskatīties un, varbūt, arī mazliet pastaigātu pa mūsu dzimtenes baltajiem ceļiem. □

Skrastiņu Indulis

AUTORS PAZĪSTAMS - GRĀMATA JAUNA

Imants Steprāns - Montrealas latviešu sabiedrībā pazīstamais skolu darbinieks un skolotājs - tikko laidis klajā grāmatu **"Tautība un ticība"**, kas izdota datora iespaiduma tehnikā, 200 eksemplāros. Tā pērkama (Kan. \$ 18.-, ASV \$ 15.-) Toronto latviešu centra DV grāmatnīcā un pie paša autora, 5290 Bannatyne Ave., Apt. 5., Montreal, QC, H4H 1E5.

Doma par šādas grāmatas izdošanu radusies pēc viņa raksta "Mūsu vieta Eiropā", kurā apskatīta un izvērtēta Anatola Livena grāmata "The Baltic Revolution", parādīšanās žurnālā "Treji Vārti". Šos īpatnējos Livena viedokļus un pieejas I. Steprāns ir izvērtis, ja tā varētu teikt, latviskās dzīves un pasaules uzskatu meklēšanā. Viņš pats, no vienas puses, šo uzskatu ierobežo, sacīdams, ka tas ir viņa paudzes uzskats, bet no otras puses, to izvērsē ļoti plašu, meklēdams, kā viņš pats saka, - "kosmiskos pieturas punktus".

Grāmata viegli nelasās; tā prasa iedziļināšanos, tā izraisa pārdomas un, dabīgi, mūsu vēstures zināšanas. Tomēr to ir vērts iegādāties un iztirzātos jautājumus un dažādos uzskatus tuvāk izvērtēt. To darot, mēs, paši lasītāji, iepazīsimies vairāk un tuvāk ar sevi.

Domāju, ka lasītājiem varētu interesēt intervija ar grāmatas autoru Imantu Steprānu, kas jaunības gadus pavadījis bagātās Zemgales metropolē - Jelgavā un kas arī kalpojis daudz slavinātā un kritizētā Latviešu leģionā. Turpmāk jautātājs apzīmēts ar J., bet atbildētājs - ar A.

J. Tavā grāmatā daudz runas par filozofiju un ideoloģijām. Tu saki, ka tā rakstīta mūsu paaudzei, bet vai tad mūsu paaudze par šīm lietām šodien interesējas? Mēs abi jau ilgus gadus darbojamies vienā un tai pašā DV Montrealas nodaļā un arī esam tās valdē, bet vai ar Tevi par šīm lietām, kuŗas apskati, kāds jebkad ir runājis vai vēlējies dzirdēt Tavus uzskatus?

A. Tieši tā jau ir mūsu problēma, labāk sakot dīlēma. Šīs gadu simtenis ir marksisma ideju nesējs. Mēs, kaut vai Daugavas Vanagu zīmē, bijām nolemti ciņai pret šo marksismu. Mēs tikām šajā ciņā iemesti, bet tagad tiekam kaunināti, bieži arī pelti, ka esam cinījušies pret sabiedrotajiem. Un tomēr šī nav

ieroču ciņa, nedz arī kāda labējā spārna ciņa. Viens no radikālākajiem marksisma ideoloģijas grāvējiem ir franču filozofs Bernards Lēvi (Memard-Henri Levy), kas atklāja pasaulei, ka aiz humānisma maskas slēpjas barbarisms, kaut gan Levi nekādējādi nav saistāms ar labējo spārnu. Tāpat arī Žans Bodrijārs (Jean Baudrillard), kas savas akadēmiskās gaitas uzsāka kā marksists - un kā gan citādi tas varētu būt - kļuva par marksisma asāko kritiķi. Vēl vairāk - viņš palika zem jautājuma zīmes arī postmodernisma filozofiju, vēl vairāk - viņš uzdrošinājās runāt par Freida-Marksa rēgu Eiropas kultūrā. Bet Bodrijārs nemūžam nebūs labējā spārna ideologs. Tas ir mūsdienu - varbūt visu laiku - Spīdolas gars, kas iemidzināja Lāčplēša vīrus nāves miegā, lai pēc tam no šī miega atkal tos modinātu.

J. Savā grāmatā Tu šos kultūrfilozofus nemaz nepieminī?

A. Tāpēc, ka tie tik cieši ar pašu tematu par tautību un ticību nesaistās. Es tos pieminu mūsu pārrunās, lai parādītu, ka mūsu paaudzes ciņa ir ielogota filozofijas rāmjos un ka šie rāmji ir universāli-internacionāli. Tas ir Spīdolas politiskais simbols.

J. Bet mēs šajā ciņā bijām iemesti islaicīgas politiskas situācijas dēļ. Tagad tā ir mainījusies, un mēs esam kļuvuši veci un drīz mūs pārņems īstais nāves miegs, no kuŗa nekāda Spīdola mūs neatmodinās.

A. Šī ciņa nav islaicīga, tā nav arī acumirkļa parādība, tā nav arī latviešu iekšēja lieta. Tā sākās ar marksisma parādīšanos politiskās varas skatuvē, uz kuŗas tajā pat laikā parādījās arī Leņins. Tas parādījās savā manipulatoriskajā manierē 1905. gadā, izprovocējot Tukuma nemieriem Jansonu-Braunu.

J. Kāpēc tad Tu nerunā vairāk par mūsu vēsturi, vairāk par politiskajiem apstākļiem, kāpēc Tu turies pie teorijas?

A. Lai izprastu faktus, mums jālūkojas uz tiem caur teorijas brillēm, historijas caur historografiju, tādējādi arī teoriju. Atceries, kā Uldis Ģermanis sacīja, ka latviešu lielākais posts esot teikt, ka zirgam ir lielāka galva, lai tas domā. Bez tam mēs pie faktiem klāt netiekam, tikai savas personīgās pieredzes, kas gan nebūs plaša. Redzi, kas notika, kad, vispirms, lietuvieši un tad mēs gluži tādā pat manierē sākām aprakstīt faktus par 1940. gadu. Cik greiza bilde! Tomēr dokumentāriski diezgan nevainojama, jo nozīmīgākie dokumenti guļ turpat, kur svarīgie čekas maiši - Maskavā. Tāpat paskaties, kā Indulis Ronis pūlas ar, t. s., sarkano kapitālu. Ir noprograms, ka viņš zina daudz vairāk kā to patlaban var rakstīt. Gan pienāks laiks, kad runās arī vēsturnieki, bet līdz tam laikam mums jāsaģlabā paši sevi kā lasītājus, mums jāspodrina savas kultūrfilozofijas brilles.

J. Vai tāpēc Tu runā arī par reliģiju?

A. Jā, jo mūsu kultūrfilozofijas bifokulārās lēcas ir tautība un ticība.

J. Tu savā grāmatā citē Skalbi, sacīdams, ka mēs, vispirms, esam latvieši un tikai tad kristīgie, tā tad viena lēca ir nozīmīgāka kā otra?

A. Ne nozīmīgāka, tikai domāta citam redzes lokam. Patiesībā Skalbe savās "Mazajās piezīmēs" saka, ka svarīgākā ir tautība, tad ticība un tad konfesija. Tomēr Skalbe ir nešaubīgs kristietis, kas to izpauž Kukažiņas labestības kristiānismā, kas arī ar šīm pašām labestības saitēm piesaista viņu dainu labestībai. Tikai no mums pašiem atkarāsies, vai uz to nu raudzīsimies kā paradoksu vai tikai problēmu. Skalbe tajās par "Mazajās piezīmēs" saka, ka latvietim nepieder tas melnās krāsas krusts, ko atnesuši krustneši. Skalbe arī runā par nelatvisko baznīcu, par kuŗas mūriem tolaik cinījās Rīgā, salīdzinādams to ar savu labestības latvisko dievnamu, kuŗai tad savu namu vēl nebija.

J. Un kāda Tava atbilde?

A. Mana atbilde nav svarīga, ja tā nav mūsu atbilde. Citiem vārdiem sakot, es uzskatu šo grāmatu par tādu pat iespieddarbu, ko mēs dodam bērniem, lai tie varētu tajā izkrāsot zīmējumu.

Īsajā intervijā ar Imantu Steprānu nācu pie atziņas, ka grāmata "Tautība un ticība" ir īstenībā vairāk jautājumu ierosinātāja, nekā atbilde. Paldies autoram par šo darbu, kuŗā viņš, šķiet, ir daudzpusīgu jautājumu ierosinātājs. Atbildes tiem būtu jādod mums - šīs grāmatas lasītājiem, liekot savām smadzenēm strādāt virsstundas. To viņš pats apstiprina vārdiem - "mana atbilde nav svarīga, bet jūsu ir."

Par pašu autoru:

Imants Steprāns ir jelgavnieks. Viņa gaitas ir saistītas ar 1923. gadā dzimušo audzi. No Jelgavas skolotāju institūta ceļš

viņu ved uz Latviešu leģionu un cauri lazaretēm uz Vāciju. No 1951. gada viņš dzīvo Montrealā. Strādādam bankā, viņš izglītības nogludināšanas labā uzsāk studijas vietējā SGW Universitātē. To nobeidzis, viņš pievēršas vairāk socioloģijai, ņemot citus papildus kursus. Darba līgums ar banku izbeidzas, sasniedzot 60 gadu vecumu. Nu savu brīvo laiku viņš izmanto, kā pats to mēdz teikt - savu izglītību vēlreiz pārgludinot. To viņš panāk ar piedalīšanos ļoti pamatīgi organizētos gadu ilgajos semināros par Niči, kā arī Veberu un Hannu Ahrenti, bet ne mazāk - kaut arī negatīvi - par marksistiskā spārna noturību sabiedriskajās ziņātnēs. Pirms dažiem gadiem viņš datora tehnikā izdeva "The Seven Hundred Years of Latvians".

Cerēsim, ka šī grāmata "Tautība un ticība" nebūs pēdējā, kas apciemos mūsu grāmatu plauktus un skolas Imanta Steprāna spalvas ielīgā. □

Skrastiņu Indulis

DV MONTREALAS NODAĻA

DV Montrealas nodaļas valdes pēdējā sēdē, kas notika 25. septembrī, Latviešu centrā, valdes priekšsēdis Br. Innus izteica neapmierinātību par DV KV un DV ASV kopsēdes vadības rīcību nedot vārdu sanāksmes dalībniekiem, lai katrs izteiktu savas domas un savus ieskatus mūsu kopējā DV darbībā un tās stāvokļa uzlabošanā, respektīvi, vienota ceļa meklēšanā, kā šeit, tā arī dzimtenē. Daļa delegātu - sanāksmes dalībnieku gan pauda savus uzskatus un novērtējumus, bet citiem šādas tiesības bija liegtas.

Montrealas nodaļas galvenie pārrunu un lēmumu temati bija nākamās saīpu akcijas darbība šeit, Montrealā, palīdzības sūtījumi uz dzimteni, lai atsauktos pēc iespējas vairāk lūgumiem. Šajā sakarībā valde nolēma iepirkt par saviem līdzekļiem ap 40 invalidu kruķu uzgalus, gatavotus metalā ar zobiem, kas būtu piestiprināti kruķiem, lai izvairītos no slidēšanas slidenā laikā ziemā. Nolēma iepirkt ap 80-100 palagus gultām un spilvendrānas veco ļaužu novietnēm un daudz bērnu ģimenēm, un bērnu namiem, par kuŗu trūkumu ienākušas ziņas no vairākiem apgabaliem. Ar \$ 500.- summu nolēma atbalstīt Edgaru Kuķēnu, kas negaidītā nelaimes gadījumā zaudējis abas kājas, kuŗas viņam salauza gaŗambraucēja aotumašina. Jaunais puisis ir tikai 8 gadus vecs. Valde iepirka pilnīgi jaunus apavus, ap 500 pāru, galvenais bērniem un jauniešiem. Tos nosūtīs uz dzimteni ar nākošiem saīpu sūtījumiem, kas notiks 10.-13. oktobrim. Pārrunāja vēl otru ap 400 pāru apavu iepirkumu, ko varētu arī pievienot šim sūtījumam.

Lietotu drēbju un apavu sarūpēšanā atzīstamu aktivitāti izrādījusi čaklā un atsaucīgā Iraidā Grāpēna; ar medicīnas materiālu sagādi - S. Oplnieks. Abiem valde izteica lielu pateicību. Valdes loc. O. Rozentāls, kas ir atbildīgs par sūtījumu organizēšanu un adrešu izgatavošanu, nākamajam sūtījumam paspējis izgatavot vairākus prioritāšu sarakstus, kas atvieglos vanadžu darbu saīpu iesaiņošanā pēc uzdotās informācijas.

Rutas Gabrušas dāvāto braucāmo krēslu nelaiķim, nodaļas biedram J. Ļavam pēc viņa nāves nolēma sūtīt uz Latviju veco ļaužu namam "Ciruliši", pie Cēsīm.

Kasieris nokārtos BATUN 1996. gada biedru naudu (\$ 175) un nosūtīs uz Latviju slimās Latgales meitenes Vasilevskas ārstēšanai medicīnas aparātu par \$ 116.-. Iespēju robežās nākamā valdes sēdē izvērtēs citus dzimtenes palīdzības lūgumus. Sūtīs palīdzības saīpus tiem pašiem bērnu namiem, veco ļaužu mītnēm un daudz bērnu ģimenēm, kas atbalstītas jau agrāk.

Ar \$ 7000.- lielu aizdevumu valde atbalstīja Latviešu centra celtni izbūvē ēkas dienvidu galā. Summa aizdota uz 5 gadiem, bet var tikt atmaksāta agrāk, ja vajadzība to prasa. Nodaļas vanadzis šim pašam mērķim atvēlēja \$ 5000.-. Izbūves darbi labi pāvirzījušies uz priekšu. □

Skrastiņu Indulis

Šis MLB Ziņotāja numurs aizkavējies sakarā ar Ilgas Štauveres smago slimību un nāvi š. g. 19. oktobrī. Tādēļ arī tam mazāk lappušu, lai varētu to izdalīt ev.- lut. Trīsvienības draudzes bazarā š. g. 21. oktobrī. Šajā sakarībā arī nākošais MLB Ziņotāja numurs - novembra iznāks ar nokavēšanos.

Redakcija

DV MONTREALAS NODAĻAS

45 GADU PASTĀVĒŠANAS UN LĀČPLĒŠU DIENAS

ATCERES SARĪKOJUMS

11. novembri, plkst. 17:00, Latviešu centrā,
3955 Provost ielā, Lašīnā.

Programmā:

atklāšana - nod. priekšnieks Br. Innus
svētbrīdis - māc. Rasma Caune
nodaļas 45 gadi - Indulis Skrastiņš
svētku runa - Arvids Kalupnieks, DV CV
valdes loceklis
jauktā kuŗa "Atbalss" un vijolnieka
Andra Gūtmaņa koncerts

Saviesīga dzīve
Lotereja

Ieeja: visam vakaram \$ 14.00, ieskaitot vakariņas.

Visus laipni ielūdz

vanagi un vanadzis.

Līdz šī gada 27. novembrim

dalībniekiem jāpiesakās vai jāatsauc piedalīšanās

ši gada kopējā

ZIEMSVĒTKU UN JAUNGADA APSVEIKUMĀ!

Līdz šim ir jau pieteikušies vairāki jauni
sveicinātājie.

Laipni lūdzam visus dalībniekus atsūtīt savu
ziedojuma artavu, adresējot to

"Sveiciens", 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe,
QC, Canada, H9X 2R2, tālr. 514-457-9832, vai 113
Highgate Ave, Pointe Claire, QC, H9X 2X5, tel. 514-
6976624

Iepriekšējs paldies par Jūsu līdzdalību!

Redakcija

Ja Jūs vēlaties, variet ziedot savu artavu

ILGAS ŠTAUVERES

PIEMIŅAI

atvēlot to 5. Mūzikas nometnei, kas notiks 1996.
gada jūnija beigās, Latvijā.

Savu ziedojumu variet sūtīt Latviešu ev.-lut.
Trīsvienības draudzes kasierim R. Kalniņam, 3438
Rosedale Ave., Montreal, QC, H4B 2G6
(čeki rakstāmi uz "Trinity Latvian Church" vārda)
vai Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku padomei,
113 Highgate Ave., Pointe Claire, QC, H9R 2X5
(čeki rakstāmi uz "Latvian Youth Song and Dance Festival
vārda")

vai nodot izvadīšanas dievkalpojumā, 22. oktobrī,
plkst. 18:00, Rosedale United baznīcā, 6870 De
Terrebonne ielā, NDG.

Paredzēts, ka šī nometne notiks viņas piemiņas
zīmē.

Latviešu jaunatnei piederēja viņas sirds.

Mūzikas nometnes fonds

Šo MLB Ziņotāja numuru esam paredzējuši nodot
Kanadas pastā tikai 25. vai 26. oktobrī. Uz rokas to
lasītājiem izdalīsim ev.-lut. Trīsvienības draudzes bazarā,
21. oktobrī, Latviešu centrā.

Lūdzam paziņot katru savas adreses maiņu!

Dieva gaismā aizgājusi

mana mīļā sieva, mūsu uzcītīgā māte, sievas māte, mazbērnu mīļotāja un aptecētāja
sabiedriska darbiniece

ILGA ŠTAUVERE, dz. ROZENBACHS

Dzimusi, 1932. gada 5. februārī, Aizputē, Latvijā
Mirusi 1995. gada 19. oktobrī, Montrealā, Kvebekā

Mūsu visu mīlestība
pavada Tevi Dieva ceļos.
Varavīksne, ko Tu ar savu
sirdi un darbu savā dzīvē veidoji,
atspīd mums savā spožumā un krāsās.

Visdziļākā pateicībā un mīlestībā piemin

vīrs Mārtiņš,

meitas Māra, Ilze un Dace ar znotiem Gleni un

Gundaru,

mazbērni Andris, Kārlis, Cheryl, Sheena, Angela,

Aleksis un Anna,

tuvinieki tuvumā un tālumā, Latvijā, Kanadā un ASV

AIZSAULES CEĻOS

JĀNIS ĻAVS

Montrealas latviešu saimē, laikam gan, nebūs tāda, kas nepazina vienmēr atsaucīgo, darbīgo **Jāni Ļavu**. Viņš mira 1995. gada 15. septembrī.

Jānis Ļava piedzima 1908. gada 10. februārī, Madonas apriņķa, Kraukļu pagasta Priednieku mājās, kā Latvijas zemnieka dēls. Ļavu ģimenē vēl bez Jāņa bija arī brālis, kas tagad dzīvo tēva mājās un divas māsas, viena Latvijā un otra Austrālijā, kā arī meita ģimenes vārdā Kvēps un mazmeita ar mazdēlu.

Pēc pirmās skolas beigšanas Jānis atrod darbu sava tēva saimniecībā Priedniekos, līdz viņu iesauc Latvijas armijā. Dienestam beidzoties, viņš vēl arvien strādā vecāku mājās, bet, uzsākot otru pasaules karu, Jānis Ļava apprecas un gadu vēlāk nonāk uz iesaukšanas pavēles Latviešu leģionā, no kuras robežsargu apsardzes vienībā, bet vēlāk tiek pārskaitīts tieši uz artilēristu pulku.

Karam beidzoties, Jānis Ļava, līdzīgi citiem latviešu leģionāriem, gūsta laiku pavadā Zedelheimā, Beļģijā, bet pēc atbrīvošanas dzīvo bēgļu nometnēs Vācijā. Rodoties izdevībai izceļot uz rietumiem, viņš dodas uz Kanadu un apmetas uz dzīvi Montrealā, bet Latvijā paliek viņa sieva, ko viņš vienmēr atceras, sūtot ģimenei palīdzības saipus.

Ieradies Montrealā, viņš atrod darbu montrealiešiem labi pazīstamā filmu uzņēmēja Alberta Jekstes firmā, kur viņš nostrādā līdz 60. dzīvības gadam. Starplaikā J. Ļava izmēģina roku akciju pirkšanā un pārdošanā, jo brīva laika nu ir pietiekoši. Pēdējo, ja tā var teikt, viņš izmanto ļoti lietderīgi. Viņš iestājas DV Montrealas nodaļā un nedaudz gadus vēlāk tiek ievēlēts par nodaļas valdes priekšsēdi, to vada visu 1954. gadu. Ilgus gadus viņš darbojas nodaļas valdē un arī revīzijas komisijā. Ir vienmēr atsaucīgs Daugavas Vanagu darbam un to idejām, ko pierāda viņa regulārie un ievērojamie ziedojumi Daugavas Vanagu mērķiem.

Jānis Ļava ir viens no Montrealas Latviešu Kredītsabiedrības dibinātājiem, valdes darbiniekiem un atbalstītājiem. Viņš ir Montrealas Latviešu Biedrības biedrs un piedalās tās darbā un mērķu sekmēšanā. Ir Montrealas latviešu ev.-lut. Trisvienības draudzes loceklis, īsts un patiess latvietis, vienmēr atsaucīgs dažādiem aicinājumiem un darbiem. Jānis Ļava bija vienkāršs, saprotošs, taisnīgs un savu dzīves ceļu vadīja, balstoties uz mūsu tautas ierašām un lauku dzīves atmiņām. Viņš necentās

tiesāt, bet saprast; viņš necentās šķelt, bet mīrināt un vienot. Jānis Ļava bija apbalvots ar DV augstāko atzīnības zīmi - DV krūšu nozīmi zeltā. Atvadoties no Tevis, draugs, gribu teikt, ka Tavš sapnis par dzimteni, diemžēl, palika tikai sapnis, bet pati dzimtene tālu no Tevis un tālu Tavas tēva mājas.

Jānis Ļava aizgāja otrajā saulē 15. septembrī. 19. septembrī viņu no Kolina bērnu nama izvadīja samērā liela viņa draugu un paziņu saime - ap 80 bērnieku. Dievkalpojumu vadīja diakons E. Jēkabsons no Otavas, bet ērgelnieka pienākumus izpildīja Andrejs Vitols. No netaisnības atvadījās DV Montrealas nodaļas valdes un DV Kanadas valdes vārdā valdes priekšsēdis Bruno Innus, no Latviešu kredītsabiedrības - G. Jākobsons, no Pensionāru apvienības - Jūlijs Metums, no Sabiedriskā centra - Augusts Pušpurs, savas ģimenes vārdā - Valija Trence, bet to vārdā, kam nebija iespēja būt klāt šajā bērnu gadījumā - I. Skrastiņš.

Goda sardzē pie aizgājēja zārka stāvēja B. Innus, J. Bilinskis, K. Čaks, J. Verners, J. Birze un I. Skrastiņš. Pēc tam bērnieki pulcējās centrā bērnu mielastam, kuŗu bija gatavojis L. Bisenieks ar vanadzēm. Fr. Bārdas skaistu dzejoli nolasīja J. Metums, bet vēl par aizgājēju pastāstīja Viesturs Hūns. Un kā jau bijušajam karavīram, Jānim Ļavam tika skandinātas arī vairākas, galvenokārt, karavīru dziesmas. Bēru darbu veicēja bijušā Spīdola Zariņa, kuŗai netaisnības uzticējās testamenta izpildītājas pienākumus, kas ne katreiz ir viegli.

Tu sapni par dzimteni vienmēr paglāvi liki un ar šo sapni Tu arī aizgāji daudz labākā saulē, kādā esam mēs, palicēji, šodien. Paldies Tev, lielais madonieti! Ar savu darbu un savu stāju Tu pierādīji, ka augstienē pie Madonas aug ne tikai smudras liepas, bet arī vareni dižozoli, cieti un nelokāmi, kāds bijī un paliki Tu pats līdz pēdējai mūža dienai šeit. □

Skrastiņu Indulis

Technisku apstākļu dēļ Ilgas Štauveres nekrologs šoreiz izpaliek. Sniegsim to nākamajā MLB Ziņotāja numurā, kas iznāks novembra otrajā nedēļā.

Samazināto lappušu skaita dēļ izpaliek vairākas regulārās nodaļas. Ceram tās turpināt turpmāk. Lūdzam līdzstrādniekus nekavēties ar materiālu iesūtīšanu.

Laipni lūdzam lasītājus nokārtot MLB Ziņotāja abonementa maksu par 1995. gadu, ja to līdz šim vēl neesat izdarījuši.

Redakcija

MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBA

rīko

sestdien. 4. novembrī, no plkst. 10:00 līdz 16:00, Latviešu centrā, 3955 Provosta ielā, Lašīnā.

gadskārtējo

TIRDZINŪ

Šim sarīkojumam esam sapēmuši visu Centru. PUSDIENAS UN ATSPIRDZINĀJUMI būs augšējā zālē

- ☐ Rudzu maize, piparkūkas, pīrāgi, saldmaizītes, tortes un dažādi cepumi.
- ☐ Ievārijumi, augļi, marinētas saknes.
- ☐ Apsveikumu kartiņas, servjetes, lietotu grāmatu duplikāti MLB bibliotēkā.
- ☐ Keramika, audumi, rokdarbi.
- ☐ Siltas PUSDIENAS, atspirdzinājumi, tēja un kafija. Vīns, alus un burbuļūdens.
- ☐ Izloze - \$ 1.- par lozi. Daudz dažādu laimestu.

IEEJA: brīva

Athbalstiet šo MLB sarīkojumu, ar ko reprezentējamies arī vietējā kanadiešu sabiedrībā, ar savu aktīvu piedalīšanos mājas cepumu un citu tirdziņa mantu sagādē. Šogad tirdziņā varēsīt iegādāties arī Ziemsvētkiem piemērotas lietas. Par to Jums jau iepriekšējs paldies! Ir ļoti svarīgi, lai tirgojamo mantu skaits būtu pēc iespējas bagāts, jo kanadiešu ciemiņi vēlas plašu izvēli.

Pieteikšanās un plašāka informācija pie: -

Elgas Čops☎ 684-2522

Gitas Lukstiņas☎ 685-2218

Margas Lūses☎ 488-7615

Ineses Ortmanes☎ 489-3719

Veltas Ozolas☎ 626-3501

Anitas Porietes-Bedard ☎ 697-6624

Mārtiņa Štauvera☎ 457-9832

Dagmāras Ziediņas.....☎ 694-2817

Uz redzēšanos šī gada MLB TIRDZIŅĀ!

Piedalīties, tirgoties, apmeklēt un pirkt aicina

RĪKOTĀJI

MONTREALAS LATVIEŠU ORGANIZĀCIJU PADOME

rīko

sestdien, 18. novembrī, plkst. 16:00,
Latviešu centrā, 3955 Provosta ielā, Lašīnā,

LATVIJAS VALSTS SVĒTKU

SVINĪBAS

Programmā:

Svētbrīdis - māc. Rasma Caune

Svētku runa - Dr. Prof. Jānis Priedkalns no
Austrālijas

PBLA 1995. gada BALVAS un citu apbalvojumu
pasludināšana

Apsveikumi

Koncerta daļa -
izpilda pianiste Sofija Peika

Sadraudzības stunda

IEEJA: pret labprātīgiem ziedojumiem

Ikvienu apmeklēt aicina

RĪKOTĀJI

THE QUESTION

On October 30, 1995 all eligible voters in Quebec will vote in a referendum in which the following question will be asked:

Do you agree that Quebec should become sovereign, after having made a formal offer to Canada for a new economic and political partnership, within the scope of the bill respecting the future of Quebec and of the agreement signed on June, 1995?

It can be answered with a tick in the YES or NO box.

AMBER

GLOBUS

Latviešu uzņēmums ar profesionālu pieredzi

PAKALPOJUMI

BALTIJAS VALSTIS

Birojs Montrealā: 1625 Duff Court, # 412

Lachine, P. Q. H8S 1E5

☎ (514) 637-9495

SAIŅI AR GAISA SATIKSMI

♦ katru nedēļu; sasniedz Rīgu 5 dienās

SŪTĪJUMI AR KUĢI

♦ katru otro nedēļu,

♦ visi sūtījumi garantēti un apdrošināti,

♦ pieņem saņēmus Jūsu mājās.

SŪTĀM SAGATAVOTUS PĀRTIKAS SAIŅUS

♦ pieprasiet mūsu cenrādi.

GARANTĒTA UN APDROŠINĀTA DOLĀRU PIEGĀDE LATVIJĀ

♦ naudas pārvedumi Kanadas un ASV dolāros.

RŪPĒJATIES PAR NAUDAS SAŅĒMĒJA DROŠĪBU!

♦ nevienam netiek izpausts naudas saņēmēja vārds,

♦ nevienam netiek izpausta sūtītā naudas summa

Biežāk lietoto Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek dievkalpojumi, 4345 Marcil ielā.
telpu adreses: Ev.-lut. Trīsvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Avenue, tālrunis 489-3224
 Montrealas latviešu sabiedriskais centrs - 3955 Provost ielā, Lašīnā, tālrunis 634-4082

2. novembrī, plkst. 19:30, Latviešu centrā, akciju sabiedrības "Bebri" **kārtējā sanāksme.**
4. novembrī, plkst. 10:00, Latviešu centrā, MLB gadskārtējais mājas cepumu **tirdziņš.** Sk. paziņojumu 20. lpp.!
5. novembrī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes **Mirušo piemiņas dievkalpojums ar dievgaldu.** Māc. Rasma Caune.
9. novembrī, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **video filmas izrāde.**
 plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **kārtējā sanāksme.**
11. novembrī, plkst. 17:00, Latviešu centrā, DV Montrealas nodaļas **Lāčplēšu dienas un nodaļas 45 darbības gadu atceres sarīkojums.** Skatiet paziņojumu 18. lpp.!
12. novembrī, plkst. 13:30, Latviešu centrā, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums.**
17. novembrī, plkst. 19:30, Latviešu centrā, LNAK Kultūras nozares māksl. Olgas Štauveres **darbu skates atklāšana.**
18. novembrī, plkst. 16:00, Latviešu centrā, Montrealas Latviešu Organizāciju Padomes rīkotā **Latvijas valsts svētku diena.** Svētku runu teiks Dr. Prof. Jānis Priedkalns, Latvijas Zinātņu Akadēmijas biedrs, no Austrālijas. Skatiet paziņojumu 20. lpp.!
19. novembrī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Sv. Jēzus Sirds kapličā, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes **kārtējais dievkalpojums.**
19. novembrī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes **Latvijas valsts neatkarības pasludināšanas dievkalpojums.**
23. novembrī, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **video filmas izrāde.**
 plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **kārtējā sanāksme.**
27. novembrī, plkst. 11:00, Latviešu centrā, DV Montrealas nodaļas vanadžu **Ziemsvētku tirdziņš.** Plašāka informācija nākamajā MLB Ziņotāja numurā.

3. decembrī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes **pirmā adventa dievkalpojums.**
6. decembrī, plkst. 19:30, Latviešu centrā, A/S "Bebri" **kārtējā sanāksme.**
7. decembrī, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **video filmas izrāde.**
 plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **kārtējā sanāksme.**
10. decembrī, plkst. 14:00, Latviešu centrā, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes un Montrealas latviešu skolas kopīgi rīkotā **Ziemsvētku eglīte** ar svētbrīdi un interesantu programmu.
17. decembrī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapličā, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes **kārtējais dievkalpojums.**
21. decembrī, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **video filmas izrāde.**
 plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **Ziemsvētku eglīte.**
24. decembrī, plkst. , Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes **Ziemsvētku vakara dievkalpojums.**
31. decembrī, plkst. , Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes **Vecgada vakara dievkalpojums**

MLB Z 1995 X 1.050 e

Vēršam Jūsu uzmanību uz faktu, ka nevaram garantēt absolūtu SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀŽA pareizību. Neskaidrību gadījumos aicinām sazināties ar pasākumu organizētājiem. Pavaicāji!

MLB ZIŅOTĀJA administratorei un MLB kasieri A. Porietei-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Que,
 Canada H9R 2X5, ☎514-697-6624

Ar šo nosūtu MLB Ziņotāja abonementa samaksu par _____ gadu/iem (\$ 27.50 vai \$ 22.50)	\$ _____
Gaisa pasta piemaksu (ASV \$ 6.-, citos kontinentos \$ 20.-).....	\$ _____
Ziedoju tehnisko izdevumu segšanai	\$ _____
Ziedoju spiestuves uzlabošanai, mašīnu remontiem.....	\$ _____
Dāvinu MLB Ziņotāju	\$ _____

MLB biedru maksu par 1994./5. darbības gadu	\$ _____
Ziedojumu Montrealas latviešu biedrībai	\$ _____
Čeki rakstāmi uz Montreal Latvian Society vārda	Kopā \$ _____

(Maksātāja vārds, uzvārds, adrese, pasta koda, tālruna numurs) (paraksts)

